

The Project Gutenberg eBook of Kertoelmia, by Julius Axel Kiellman-Göransson

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Kertoelmia

Author: Julius Axel Kiellman-Göransson

Release date: July 3, 2011 [EBook #36594]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK KERTOELMIA ***

Produced by Tapio Riikonen

KERTOELMIA

Kirj.

Nepomuk [Julius Axel Kiellman-Göransson]

Muiden maiden marjoja I.

Suomennos.

Helsingissä,
Theodor Sederholm'in kustannuksella.

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa, 1861.

SISÄLLÄPITO:

Kelvollisuus on puolustusta parempi
Ihminen päättää, Jumala säätää
Joka kaivaa kuoppaa toiselle, lankee itse siihen
Parempi myöhäänkin, kun ei koskaan

KELVOLLINEN ON PUOLUSTUSTA PAREMPI.

Kukon Merikylässä laulamaan alkaessa tuli muuan matkustavainen rattailla ja seisahtui ensimmäiseen taloon, josta eräs ukko harmaassa takissa ja säämiskä polvushousuissa tuli ulos.

"Kuulkaatpa!" sanoi matkustavainen, herramaisesti vaatetettu ja kopea nuorukainen, "tiedättekö ketään, joka maksoa vastaan soutaisi minun järven ylitse?^"

"Hyvää huomenta!" vastasi ukko. "Minulla on huononlainen kuulo."

"Matkani on Koivistoon," huusi nuorukainen, "tahdotteko minun sinne soutaa?"

"Aikoon itsekin sinnepäin; sopiipa seurata."

"Mutta elkäät vaan liiaksi maksoa ottako; en anna kymmentä penniä enempää."

"Rahaahan siinäkin on."

"No! viekää reppuni rantaan."

Ukko otti tämän jotenkin painavan repun ja kantoi sen ruuheen, joka oli alempana rannan ruovokossa. Nuorukainen maksoi kyytti-miehensä ja seurasi mukavasti perässä. Ruuhessa oli joksikin paljon vettä ja ukko ammenti kaikista voimistansa.

"Joutukaat," huusi hätäinen nuorukainen, "minulla on kiiru".

"Menkääät siis järven ympäri!" vastasi ukko, ja ammenti vaan lakkamatta.

Nuorukainen kääntäysi suuttunutta ja meni sivulle leppä pensastoon. Samassa tuli toinen nuorukainen, verevällä ja iloisella kasvolla, keveällä käynöllä ja kotokutomissa suvivaatteissa.

"Hyvää huomenta ukkoseni!" sanoi hän ystävällisesti.

Ukko katsahti ylöspäin ja leväysi hetken raskaasta ammentamisestansa.

"Ukkoseni!" sanoi se jälkeen tullut, "kuulin kylässä olevanne soutamaisillaan Koivistoon; ottasitteko minuakin seuraanne, niin sekä maksan että kiitän. Mutta antakaat minulle kuppi helpottaaksenne vanhoja käsivarsianne."

Samassa otti hän kupin ukon kädestä ja tyhjensi pikaisesti ruuhen vedestä.

Ukon ruuhaa ulos lykätessä palasi ensimmäinen matkustavainen.

"Vai niin!" sanoi ukko, "luulin herran järven ympäri juosneen."

Molemmat nuorukaiset vähän silmäilivät toisiansa, ja se iloinen sanoi kätensä tarjotessa:

"Hyvää päivää, toverini! etkös tunne minua Mölhönen siitä, kun koulumestarin opissa kävimme?"

Mölhönen seestyi, mutta vastasi tyyliä: "luulenpa tosin nimesi olihan Vaaranen."

"Niin on vieläkin nimeni!" vastasi tämä, "ja olen vakava kun vuori."

Mölhönen laskeusi parhaammalle istuimelle ruuhen keskellä; Vaaranen taas sanoi ukolle: "minä soudan ukkoseni, minulla on nuoremmat kädet."

"Ei! kiitoksia paljon, minä olen vanha ja tottunut."

"Kun tahdotte, ukkoseni, mutta taidamme kuitenkin järvellä vaihettaa. Onhan kumminkin virstan matkaa järven poikki."

"Niin on!"

Vaaranen siirti hehtaasen perähän, ja edemmäksi järvelle tultuansa, otti hän avarasta lakkaristansa jotakin, jonka hän heitti järveen. Se oli engelskan hau'in uistin.

"Mitäpä Koivistossa teet, Vaaranen?" kyseli toinen.

"Aikoon, näethän, patruunille ilmoittaa itseäni hakiaksi koulumestari-virkaan."

"Se on turhaa, sillä minulla on suosio-kirja patruunille, eräältä hänen parahimmalta ystävältänsä, niin että olen vissi paikasta."

"Mutta talon-pojat myöskin huutavat."

"Ne ei koskaan tee muuta kun mitä Koiviston patruuni tahtoo ja käskee. Minä ainoastaan pitäyn herraan. Olen varma viran saavani, niin että turhaan sinne menet."

"Koska nyt matkalla olen, niin matkustan perille."

"Palkka on huono — kuusitoista tynnyriä vuoteessa ja vähän pieniä tuloja sen lisäksi. Onhan renkillä enempi."

"No, minkä tähden siis haet?"

"Minulla on muita toivomia. Pitäjässä löytyy rikas talon-pojan tytär, jonka ai'on naida."

"Todella ei niin huokeasti talon-pojan tyttäriä saada, josko talon-poikana et ole, taikka maanviljelijäksi kelvollinen."

"Loruja! talon-pojan tyttäret kyllä tahtovat rouviksi tulla; semmoinen mies, kun minä, helposti tyhmän maa-tytön nipistän. Sinä häntä et saisi, olet liiaksi kohtuullinen mies, veikkoseni Vaaranen."

"Minäpä en ole aikonutkaan ketään kosioita, tahi naida. Sen, joka on vastaava ja hoitava toisten lapsia, pitää oleman lapsitoinna."

"Aivan ikävä olisi maalla naimatoinna elää, rumilla lapsen-mulikoilla piiritetty. Toista maalla on oltava, muutoin ei taida elää."

"Minä pidän sen kylläksi iloisena lapsia opettaa, sillä rakastan niin paljon niitä pieniä. Jos hyvydellä heidän sydämensä voitetaan, niin heitä tuleviin aikoihin kunnollisiksi ihmisiksi tehdään ja hyväksi vanhuuden ystäviksi. Sepä luuloni on."

"Puhut, kun papin-koulun esi-mies, joka ei ikänänsä lapsia ole opettanut. Selkäsauna heillä paras on. Koulumestarin ainoa huvitus on lapsien piekseminen. Sinä Vaaranen et sopisi koulumestariksi. Antaite niin hyvin kohta rengiksi."

"Niinpä aikoonkin, ellen koulumestariksi pääse. Oivallinen renki aikaa myöten kunnolliseksi talon-pojaksi tulee."

"Talon-poika aina kuitenkin on alhaisempi mies."

"Seisahtakaat vähän, ukkoseni!" huusi Vaaranen, "kala on näykkinyt."

Samassa veti hän ylös suuren hau'in, joka pyrstöllään ruuhien pohjaa mäykytti ja räpisti niin että vesipisarat auringon valossa hopiana loistivat.

"Luulen teitä noidaksi!" sanoi ukko ihmetellen, joka ei koskaan ennen semmoista uistinta ollut nähnyt.

"Ei ensinkään, ukkoseni! se on aivan selvä seikka. En taida olla joutilasna, sen tähden tämän uistimen heitin järveen."

Viimein tulivat Koiviston sillalle.

"Oletta soutaneet katalasti!" sanoi Mölhönen närkästynynnä ukolle, "saatte kantaa reppuni samalla maksolla."

"Sitä herra itse tehköön!" vastasi ukko ylen-mielisesti.

"Käytpäs patruunin luokse ensiksi," sanoi Vaaranen, "minä tulen jälestä-päin. Ellet reppuasi tahdo itse kantaa, niin kylläpä joku kartanossa löytyy. Minä vartoon täällä niin kauan, muutoin ukko kyllä luotettava on."

Mölhönen oli innokas ensiksi ehtiäksensä ja kiiruhti kartanoon.

"Kiitoksia, hyvä ukkoseni hyvästä kyytistä," sanoi Vaaranen, "tässä olisi neljä kolmatta penniä. Onko siinä tarpeeksi?"

"Aivan niin," sanoi ukko, "mutta en ota maksoa herralta, joka autti ruuha ammentamassa. Matkani kävi muutoinki tännepäin."

"No, kiitoksia monta! minulla ei ole rahaa paljon; mutta pitäkääte hauki, minä en sillä mitään tee. Ottakaat se muorille."

"Ei niin, vaan sanonpa herralle paremman neuvon. Tällä paikalla kalansaalis on huono, ja se oli oikia onnen sattumus että saitte niin suuren hau'in. Viekääte se patruunille."

"Hän kyllä minulle nauraisi."

"Saattaisipa niin tehdä; mutta kyllä hän vastaan ottaa, ja vielä kiittääkin, jos hänen oikein tunnen. Kukatiesi herra saa koulun sen toisen siasta, joka uhkaili lapsia lyödä."

"Vai niin! kuulitte siis mitä puhelimme. Luulin olevanne kuuron."

"Olen kuullut joka sanan; minulla on hyvä kuulo, koska tahdon."

"Ottakaat siis kumminkin rahat."

"Ei! hyvän miehen kiitos on rahaa parempi. Kyllä piakkoin toinen toisemme tapaamme."

"Ehkä kartanossa käytyäni saisin seurata takaisin?"

"Ei! minä soudan vaan tuolla olevan niemen ympäri. Olen pitäjästä kotoisin. Koska herra takaisin palaa, niin tulkaat luokseni; asun vähässä Koivistossa ja nimeni on Juha P. Viipykääte minulla hakemusaika, niin saamme nähdä mitä talon-pojat saavat toimeen."

Ehkä ukko ulkomuodoltansa oli kohtuullinen ja Vaaranen, samoinkun Mölhönenkin, piti häntä köyhänä mökkiläisenä järven toiselta puolelta, kiitti nuorukainen kuitenkin ja lupasi tulla. Ukko laski rannalta ja Vaaranen kävi kartanoon rengin seurassa, joka toi Mölhösen kapineet, isolla hau'ellansa kädessä.

Renki näytti häntä kontuoriin, jossa patruuni luki Mölhösen suosio-kirjaa. Mölhönen oli jo istunut herramaisesti ja tottunutta mustaan sohvaan.

"Kah! mikä se on?^ sanoi patruuni ja se'estyi, kun näki Vaarasan haukinensa.

"Niin," vastasi Vaaranen rohkeasti, "poikki lahden tänne tullessani, heitin uistimeni järveen ja sain tämän; koska luulen kala-veden olevan patruunin, niin pyydän haukeni tänne jättää!"

"Sepä oli siunattu hauki, ystävänä! mitä se maksaa?"

"Suokaat anteeksi! aikomukseni ei ollut sitä myydä; kalastin ainoasti huvikseni! Olkaat hyvä ja pitäkääte hyvänänne!"

"Kiitoksia monta, hyvä ystävänä! Tuokaat kyökkiin oivallista haukianne. Rouvaniki siitä iloitsee! Täällä on iso kalan puute!"

Samassa nousi hän ylös, nykähytti päätänsä kummastuneelle Mölhöselle ja sanoi: "pankaat hakemuksenne sisään, saamme sitten nähdä mitä taidamme tehdä."

"Tahtoisin vakaan vastauksen," virkoi Mölhönen kopeasti.

"Ei ole minulla aikaa semmoisiin! Nyt on muita toimittamia. Hakekaat kernaasti minun puolestani; vaan saatatte tekin olla täällä samassa asiassa?" sanoi hän Vaarasta ystävällisesti katsellen.

"Niin olen herra patruuni!" vastasi Vaaranen kumarrellen.

"Hyvä! hyvä! tarvitsemme kelpoista opettajaa, joka — semmosia haukia järvestä pyytää. Palkka on vähäinen, vaan jos hän ravintonsa järvestä hankkii, niin kyllä hän sitten elää. Seuratkaat nyt kyökkiin! Hyvästi, herra Mölhönen!"

Mölhönen sai mennä menojansa, mutta Vaaranen runsaasti rouvalta ravittiin, käskettiin jäämään, vaan hän piti puheensa ja meni Juha P:lle. Tämä ei ollut muu kun sen rikkaan talon-tyttären isä ja otti Vaarasta hyväntahtoisesti vastaan.

Koulumestaria valitessa, sai Vaaranen kaikki huudot, patruuninkin; Juha P. oli kaikille talon-pojille julkaisnut näitten kahden herrasmiesten erilaisen käytöksen, ja eipä patruunikaan haukia unohtanut.

Muutaman vuoden kuluttua, sai Vaaranen koko seurakunnan mielisyyden ja Juha P:n tyttären vaimoksensa, sillä "*kelpollisuus on puolustusta parempi.*"

IHMINEN PÄÄTTÄÄ, JUMALA SÄÄTÄÄ.

Erään seurakunnan, ulkonäöltään joksikin vanha, lukkari seisoi vielä yksinänsä kirkon portissa, kun kaksi nuorukaista kirkkotarhalla häntä lähestyi.

Toinen oli kuusitoista-vuotinen, orpo nuorukainen, joka kevän ja suven oli viettänyt pitäjän suurimmassa herras-talossa rikkaan sukulaisensa luona, ensimmäiseen ripillä käymiseen valmistuaksensa; toinen, kuusitoista-vuotinen tyttö, sen rikkaan sukulaisen tytär.

Josefina oli lempeä, valkea-tukkainen ja sini-silmäinen tyttö, kaikilta rakastettu, iloinen kun leivonen, verevä kun tuulen puuska keväällä, eikä vielä ollut koettanut elämästä muuta kun sen ihanuutta ja suloisuutta. Tulevaisuus hänelle loisti taivaan-kaaren kirkkaalla värillä; hän oli myöskin isänsä ainoa perijä.

Oskari, niin nimitettiin nuorukainen, aikoi upsieriksi. Hän oli vapa-sukuinen, vaan varatoin. Hän oli kasvatettu Josefinan isältä, jolle hän oli kaukainen heimolainen.

Sillä ihanalla ajalla, jonka yhdessä viettivät, osittain kotona, osittain pappilassa, olivat molempain sydämet au'enneet pyhimille tunnoille, he olivat yhdessä, lempi-sydämelliseltä opettajalta johdatettuna, siihen varmaan tietoon tulleet, että Jumala on rakkaus. Kumpikaan ei lukenut viaksi Hänelle, kun toinen toisessansa luulivat koitteen Hänen rakkaudestansa havaitsevansa. He eivät tehneet selkoa tunnoistansa, vaan antausivat onnellisina niihin. He olivat kaksi orjan-tappuraa yhdellä varrella, jotka yht'aikaisesti olivat puhjenneet, jotka toinen toistensa hajun hengittivät ja riemulla auringon säteissä hohtivat. He iloitsivat nykyisestä ja näkivät tulevaisuuden ihan suloisena. Josefinan isä joka oli leski mies, suositteli Oskaria kaikin tavoin ja olikin kerran sanonut: "sovittepa toinen toisellenne."

Vanhan lukkarin ryppyiset kasvot heidän tullessa valaistiin siltä tyytyväisyydeltä, jonka aina tunnumme nuorukaisia onnellisina nähdessämme. Tämä vanhus paljasti päätänsä ja tervehti valkeatukkaista ryökkinää ja musta silmäistä nuorukaista.

"Tulette aivan varhain!" sanoi lukkari, "vielä ei kukaan ole tullut."

"Parempi varhain Jumalan huoneesen tulla," vastasi Josefina kauniilla hymyllänsä, "kun myöhään."

"Olemme tulleet näin varhain," sanoi nuorukainen, "katsomaan jospa olisi kirkko oikein kaunistettu. Oletteko saanut kukkas-vasun?"

"Kiitän nöyryimmästi kirkon puolesta!" vastasi lukkari, "ei koskaan vanha temppeleihin ole ollut niin hyvin koristettu. Ei ainoastaan ollut yksi vasu, vaan kaksi suurta täysinäistä; olen myöskin saanut lehtiä ja kukkasia kaikilta talon-poikain lapsilta. Astukaat sisään herras-väkiseni!"

He kävivät sisään ja katsoivat ympärillensä iloisella tyytyväisyydellä.

Tammiset penkit leikelmillä koristetut kantoivat suuria ryhmäitä kukostavaisia sireeniä, valkoisia ja sinisiä, jotka levittivät ihanan hajunsa viileään kupuun. Alttari valkoisella vaatteellansa piiritetttiin rikkaalta seppeleeltä, jonka Josefina oli nionut kartanon kukka-penkkien ja kasvu-huoneen antamista kukkasista; kultaisen ristinkin ympäri alttarilla oli ruusu kiehkura. Myöskin kuorissa vanhat vaakuna-kilvet olivat koristetut kukostavilla kukkasilla, merkiksi että se vanha suku kukoistaisi hänen ja Oskarin kautta.

"Tuopa oikein kaunista on!" huudahti Josefina seisahtaen vanhan kaksois-vaakuna-kilven eteen, "katsopas, sillä on seppele kauniimmista ruusuista, samoista kuin ristilläkin!"

Se vaakuna-kilpi, joka täällä ripui, oli muisto eräältä vanhalta pariskunnalta, joka nyt lepäsi kuorissa saman kiven alla, jolla nuorukaiset seisovat. Miehellä oli ollut sama nimi, kun Oskarilla, vaimolla taas sama kun Josefinalla.

"Kiitoksia herraseni!" sanoi Oskari, katsahtaen lukkaria, joka seisoi takanapäin työllänsä hyvin tyytyväinen.

"Teen kernaasti paronin mieliksi!" vastasi lukkari ja erosi heistä, arvellen nuorukaisten tahtovan olla yksinänsä.

"Tämä on siis keksintösi!" sanoi Josefina ihastuneilla silmillä.

"Niin on ystäväni! Oletko tyytyväinen sillä?"

"Olen aivankin!"

"Sallitko minun selittää merkityksensä?"

"Kyllä ymmärrän, olet tahtonut kunnioittaa esi-isiemme muistoa tänä meidän juhla-päivänämme!"

"Niin olen, ja otan heitä myöskin todistajaksi haikeaan haluuni seuraamaan heidän esimerkkiä, ja yhdistämään sydämiämme ja kilpiämme sekä elämässä että kuolemassa."

Josefina katsahti alas vaakuna-kilvestä Oskarin silmiin, ja kalvastui. Sitten käänti hän silmänsä ristiin, ja näkyi vertaavan seppeleensä vaakuna-kilven seppeleen kanssa.

Tässä hän nyt huokasi syvästi; se oli ensimmäinen huokaus, joka nousi Josefinan rinnasta. Mintähden? Aavistiko hän yhdistyksen ristin ja rakkauden välillä? Lieneekö se ollut enteenä tulevaisuudesta?

"Älkäämme puhuko maallisista asioista tänä päivänä Oskari; aikaa siihen kyllä jälestäkinpäin on. Ajatelkaamme nyt ainoastaan Jumalan päälle."

"Etkös luule, kultaseni, Jumalan olevan läsnä kaikissa tapauksissa, jotka Häntä mielyttää, jotka ovat tahtonsa mukaan?"

"Luulen kyllä, mutta ajatelkaamme nyt ainoastaan Hänen päällensä!"

"Sinulla on oikein, Josefina, niinkuin ainakin. Istummeko tähän penkkiin?"

Kuorissa näethän oli suuri penkki, herrasväen penkiksi kutsuttu, muhkeilla tammisilla leikelmillä koristettu, sisä puolella tyynyillä, topatuilla selän-tukeilla ja jakkaroilla herrasväen mukavuudeksi varustettu, ja muusta seurakunnasta peräti eroitettu. Ne korkea-sukuiset esi-isät olivat tahtoneet Jumalata rakastaa mukavammalla tavalla, kuu talon-pojat.

"Ei!" sanoi Josefina, joka havaitsi toisten rippi-lasten kokoontuneiksi alas oven suuhun, eikä uskaltavan mennä etemmäksi. "Minä istun samaan penkkiin kun toiset tytöt, ensimmäiseen vaimopuolella, sinä taas istut poikain penkkiin."

"Ah! istuisin mieluisemmin vanhassa penkissämme sinun kanssasi; tuntisinhan itseni silloin hartaammaksi."

"Se hartaus, johon tulisit vieressäni istuessasi, ei paljon arvoinen olisi. Muista mitä äsken sanoin. Paitsi sitä pitää meidän näyttämän rakkauttamme Jumalalle siinäkin, ettemme erou toisista Hänen lapsistansa; meidän pitää oleman yhtä nöyrät kun hekin, Oskari, eikä istua ensimmäisinä tänä suurena juhla-päivänä."

"Sinulla on aina oikein Josefina, teen tahtosi mukaan."

"Kiitoksia Oskari, tule kanssani, menkäämme toisten luokse. Ole ystävällinen poikia, varsinkin torpparimme lapsia kohtaan."

Sitten meni hän toisten tyttöin luokse, antoi heille kättä, puhutellen heitä niinkuin sisar. Oskari seurasi hänen esimerkkiänsä, ja sen jälkeen menivät kahdessa lahkossa, tytöt Josefinalta, pojat Oskarilta johdatettuina, asettuaksensa kahteen ensimmäiseen penkkiin, ja polviensa notkistaen kätkevät kasvonsa rukoukseen. Josefina meni viimeiseksi penkkiin, istuen viimeisenä käytävän lähinnä, samaten teki Oskarikin. Ei kukaan ihminen heitä toisistansa eroittanut, paitsi iso käytävä, joka kävi vanhojen hautojen ylitse.

Jumalan palvelusta viettäissä eivät ainoata silmäystäkään vaihettaneet, sillä Josefina näkyi peräti sulettuna rukouksissansa.

Iloisena ja ilahuttavana loisti aurinko kirkon korkeasta, vanhan tavan mukaan, raketusta akkunasta sen kultaisen ristin, papin kädessä olevan kalkin ja lasten päälle, jotka notkistaen polviensa alttarin juurella vastaan-ottivat sen pyhän osallisuuden pantin siihen ijankaikkiseen näkymättömään rakkauden seurakuntaan.

Josefina, joka tyttöin seassa oli mennyt ensimmäisenä, notkisti polviensa Oskarin vieressä, joka oli viimeinen poikain joukossa.

Lasten ylös noustua ja liikutetuilla sydämmillensä hyvästi-jättö-terveyksen saatua, otti Oskari Josefinan käden ja saatti häntä paikallensa kirkko-penkkiin.

"Nyt ei mikään meitä eroita," kuiskutti Oskari, "paitsi hauta."

"Myös sekin on meitä yhdistävä," vastasi Josefina.

Jumalan palveluksen lopettua, menivät yhdessä ulos ja matkustivat kotiin samoissa vaunuissa; tie kartanoon kävi ison, melkein jylhän honka-metsän läpitse, joka kohoitksee pimeänä tien molemmin puolin. Tien reunat sammaloitunutta, täynnä pensastoita ja kiviä, kuvailivat oloa maan päällä; mutta heidän päänsä ylitse loisti puu-latvain läpitse sinertävän ja sydän-kesän selkeä taivas, osoittavana heidän tiensä täällä.

He eivät koskaan vielä eläissänsä olleet nähneet niin ihanata juhannuksen päivää; maa oli pukeunut morsian-pukuunsa, ilma hengitti pelkkää rakkautta ja aurinko loisti heille kultaisena kalkkina taivaalta.

Kaikkein kirkosta mentyä, sanoi virkaa-toimittava pappi, yksinään vanhan lukkarin kanssa jätettynä: "lapsien alttarilta tullessa soititte väärin viimeisen värsyn; sekoititte nuotin 324:n kanssa, jota käytetään vihkimisessä."

"Soitinko?" kysyi lukkari tyytyväisellä hymyllä. "Sormeni silloin mieluisemmin tottelivat mieltäni, kun nuotti kirjaa."

"Se ei saa tapahtua toisten!"

Lukkari ei vastannut mitään, mutta kirkon jättäessään lauloi hän yksin kirkko-tarhalla viimeisen värsyn 324:stä virrestä.

"Tein, mitä tein," mutisi hän, "mutta jos eräät nuorukaiset, jotka toinen toistansa rakastavat, tulevat onnellisiksi, niin tottakin nämät tulevat."

Oskari lähti H:n kaupunkiin tieteistämisiensä sotatieteessä lisämään ja antausi tykistöön; ainoastaan kerran vuodessa suvella pääsi hän Josefinan luokse, sillä hänen isänsä maa-kartano oli kolme-kymmentä penikulmaa kaupunnista; mutta ne lyhyt yhteen-tulot olivat sitä iloisemmat, nuorukaiset kasvoivat ymmärryksessä ja rakkautensakin eneni vuosi vuodelta. Tämä pitkä taipale heidän välillensä muulla ajalla ei vaikuttanut paljon, sillä vaihtelivat kirjeitä joka viikko, ajatuksensa etsivät toinen toistansa joka päivä ja joka yö toisistansa näkivät unta.

Viisi vuotta oli kulunut ilman pilveä rakkautensa taivaalla. Molemmat olivat sivistyneet eri haaralla, Oskari isä-maisessa ja miehuutta ja jaloutta vaativassa sota-tiedossansa, Josefina soittanossa ja muissa harjoituksissa.

"Saanko elää," oli Oskari kirjoittanut hänelle, "niin ovat suloiset sävelesi, samoinkun ennen Kreikalaisten sotajoukossa huilun sävelet kiihdyttivät urhollisuuteen, synnyttävät jaloja tunteja minussa; kaadunko kerran, niin samat sävelet sinua lohduttavat."

Josefina vastasi: "Saatko elää, niin minä elän ainoastaan sinun tähtesi; kuoletko, niin minäkin kuolen kerallesi."

Äkisti kuitenkin toivonsa pimeni, Josefinan isä kuoli, ja silloin havaittiin häntä hävinneeksi. Talonsa täytyi myytää velkojen maksamiseksi. Josefina ei saanut periä mitään, vaan täytyi kiitollisuudella vastaan-ottaa alhaisen paikan, puolin seuraksi, puolin apulaiseksi, kaukaisen sukulaisen huoneessa lähellä H:n kaupunkia.

"Elä murehdi!" kirjoitti Oskari, "rakkaudessamme meillä vielä on rikkautta, onnettomuus on meitä lähestyttänyt toinen toiseen, rakkauteni on toisen verran vahvempi, koska tulen turvaksesi. Kuitenkin täytyy meidän muutamaksi vuodeksi lykätä naimisemme, siksi kuu saan korotuksen ja paremman palkan."

"Kiitoksia," vastasi Josefina, "minä tunnen samaa, kun sinäkin, minä rakastaisin sinua kahdenkertaisesti, jos olisi mahdollista enemmän rakastaa kun rakastan, ja lisäksi tulee minun kiittää sinua kaikesta. Minä en ole hätäinen, koska minulla on sydämesi."

Pian sai Oskari sanoman Josefinan tulemisesta uudelle paikallensa ja kiiruhti häntä kohtaamaan. Josefinan uusi suojelija oli neljäkymmenen vuotinen majori, armosta virastansa erotettu ja kuoleman kautta vapautettu juonikkaasta "armostansa;" hän oli sitte leski-miehenä oleskellut maa-ilmassa ja sen ilo-maljan tyhjentänyt pohjaan. Emäntänä huoneessansa oli sisarensa, kolmenkymmenen vuotinen kauneus, rikas leski, joka sanoi kyllästytneensä maailmaan ja nyt antauneensa veljensä hoitajaksi.

Josefiinaa kohtelivat alussa hyvin molemmat sukulaisensa, vähän tyyliä nuori leski, mutta rakkaammin majori, joka tuntikse vast'-uudesta nuoreksi nähdessänsä sen viattoman, suoran ja kuitenkin niin sivistyneen tytön.

Oskari kävi kerran tervehtimässä ja tapasi majorin ja molemmat naiset istuskellen yhdessä majassa.

Nuorukaiset tulivat niin liikutetuiksi nähdessänsä toinen toisensa, muistain entisiä parempia aikoja ja niitä esteitä, jotka nyt olivat nousneet heidän yhdistystänsä vastaan, että vuodattivat kyöneleitä.

Oskarilla ei ollut aikaa viipymään kun yhden päivän, mutta hyvästi jättäessä hymyilivät taas yhtä onnellisina kuu ennenkin, rakkaudessa ja toivossa.

Hänen lähdettyänsä oli majori yksin sisarensa kanssa joka sanoi: "Nuot hullut lapset rakastavat toinen toistansa."

"Minä en pane sitä miksikään ihmeeksi pojan puolesta," sanoi majori väentäen viiksiänsä.

"Tyttöä minä vähemmin ihmettelen," arveli sisar.

"Vai niin! sinä rakastat poikaa!"

"Ja sinä tyttöä! mutta mitä siitä on tuleva? Ei kummallakaan ole mitään, ja rakkaus rahatta on kun päivän paiste sateella, se polttaa eloa antamatta. Meidän sukulaisina ollessa, on velvollisuutemme poistaa tuo lapsellisuus ja kääntää heidän mielensä parempaan. Oskari on hakeva itsellensä rikkaan morsiamen, Josefinan taas pitää saaman vapaan miehen ja saa tyytyä vanhempaankin."

"Etkös luule hänen sopivan minulle?" kysyi majori hymyillen.

"Vai niin! oletkos jo suuttunut minuun, emäntänäsi?"

"Päin vastoin; mutta jos oikein arvelen, niin sinullakin on tuumia muutokseen. Iskit koko päivän tulta silmistäsi sen raukan tykki-miehen päälle. Tiedätkös se tuli on vaarallinen."

"Hän oli niin vaipunut niitten sinisten silmäin katsomiseen, ettei hän lahjoittanut minulle silmäystäkkään, ja oli kyllä sivistymätöin kutsumaan minua 'tädiksi.'"

"Sen nimen hän kyllä pian jättää, jos vaan saa tietää nuot hyvät ajatuksesi. Jollet sinä ole vastaan koettaessani voittaa Josefinan, niin minäkin suostun aikomukseesi Oskaria kohtaan; hän on sävykäs nuori mies, jonka mielelläni otan langokseni."

"Se on hyvä!" vastasi sisar hymyillen tyytyväisesti; "meillä on järki puolellamme."

"Sinulla on aina oikein. Minä rupeen huomena."

Majori alkoi nyt näyttää Josefinalle valitun kohteliaisuuden ja sisarensa jätti heitä usein yksin. Josefina ei aavistanut mitään, vaan vastasi majorin aina enemmän merkillisiin silmäyksiin ja hyväilysanoihin teeskentelemättömällä ilolla. Sisarensa kehui häntä joka päivä, puhuen hänen suurista kartanoistansa ja hyvästä sydämmestänsä ja antoi ymmärtää hänen rakastavan Josefinaa, joka taas piti majorin toisena isänänsä ja oli kiitollinen hänen hyvyytensä edestä.

"Käypäs jo vaan asiaan," sanoi sisar, "hän on kyllicki valmistettu."

Sisar jätti hänen yksin Josefinan kanssa saliin. Majori istui Josefinan vieressä ja katseli hetken hänen pieniä sormiansa, jotka työksentelivät niistin-liinan valmistuksessa hänelle.

"Rakastatkos minua, Josefinani?" kysyi majori.

"Paljon, paljon!" vastasi Josefina katsahtaen ylös lempeällä katsannollansa.

"Tahdotkos tulla toiseksi vaimokseni ja ensimmäiseksi rakastetuksi?"

Josefina vavahti niin kovasti, kuullessansa tämän äkillisen selityksen isällisen sukulaisensa käytöksestä, että pistiikse sormeen niin että veri pisoili valkosen liinan päälle.

Majori likisti Josefinan rintaansa vastaan ja kuiskutti: "Minä rakastan sinua innokkaammin ja kestävemmin kun joku nuorukainen, minä teen sinun niin onnelliseksi, kun mahdollista on. Sinä olet hallitseva kaikki; joka talvi asumme H:n kaupunnissa, ja sinun kanssasi tulen jälleen seura-elämään, jossa sinä olet voittava yleisen ihailemisen, koko nma-ilma on lankeeva jalkaisi juureen ja minä oleva uskollinen orjasi."

Josefina vaalistui ja vapisi niin ettei päässyt irti majorin syleilyksistä, vaan hän päästi häntä, kun ei saanut mitään vastausta, ja sanoi:

"Jos kysymykseni on pelästyttänyt sinua, rakastettuni, niin toivon kuitenkin, ettes pyyntöäni kiellä."

Josefina oli jo vähän päässyt hämmästyksestänsä ja sanoi:

"Minä olen kiitollinen hyvydestänne kohtaani, vaan minä olen jo kihlattu Oskarin kanssa."

"Mutta jos hän jättää sinun ja valitsee toisen."

"Sitä en ole vielä ajatellut mahdolliseksi. Minä tunnen sen tykönäni, etten jäisi eloon, jos erouisimme,"

"Se on sydämellesi kunniaksi, Josefina! Se enentää arvoani kohtaasi; se, jonka valitset mieheksesi tulee tosin onnelliseksi uskollisuutesi kautta."

Hän havaitsi olevan ajan lopettaa, jätti Josefinan levottomuuteensa, ja meni sisarensa luokse, kertomaan miten asiansa oli onnistunut.

"Ne miehet mar' ovat itse-rakkaita!" sanoi sisar. "Luulevat kohta saavansa suostumuksen! Vaan älä sen vuoksi epäile; ahkera voittaa, ja sepä vasta häpeällistä olisikin, jollei niin harjaantunut ja ihastuttava mies, kun sinä olet, osaisi voittaa viattoman tytön sydäntä."

"Mutta sitä varjelee toinen rakkaus!"

"Sen kyllä autan!" vastasi sisar. "Huomena lähden yksin H:n kaupunkiin ottamaan selkoa Oskarista. Silloin se yksinäinen tyttö on vallasasi. Eikö se ylpeä luuska huolisi semmoisesta miehestä, kun sinä olet? Käypä niinkin, että ymmärtämättömiä pakoitetaan onnellisiksi."

Sisar matkusti seuraavana aamuna H:n kaupunkiin, jossa hänellä vielä oli muhkea huone. Oskarin kutsutti hän tykönsä kello seitsemän ja kahdeksan välillä illalla, minkä jälkeen se nuori leski oli lähtevä paaliin. Hän oli valinnut tämän hetken näyttäöksensä suurimmassa kirkkaudessaan.

Huoneensa loisti rikkauden ylellisyydestä, jokainen sohva, jokainen istuinkin oli hekuman lepopaikka, väsyneemmätkin jalat olisivat tulleet terveiksi niitten pehmeitten mattojen päällä. Rikkaista akkuuanpeitteistä sai jokainen huone erinlaisen värin-muodon, mikä valkoisen, mikä viheriäisen, mikä punaisen, jonka asuja aina ymmärsi käyttää hyödyksensä mielen-laatunsa mukaan, niin että jos hän oli alakuloinen, meni hän valkoiseen huoneeseen, jos levotoin, niin viheriäiseen, ja jos oli aivan vaalea, niin silloin meni hän punaiseen.

Oskarin otti hän nyt vastaan punaisessa huoneessa; ei sentähden että oli tänä iltana vaalea, vaan hän tahtoi näyttää niin ihastuneelta kun mahdollista; hän oli valmis lähtemään paaliin.

Ne tihut, mustat hiukset, poltettuina taitavalta neitsyeltä, koristettiin kauniimmilta hopeanvalkoisilta lehdiltä ja tähkä-päiltä; niillä puhtailla, aatelisilla, ehkä vähän valetuilla, kasvoilla, sillä melkein liiaksi paljastetulla kaulalla, käsi-varsilla ja käsillä, oli se verrattoman heleä ja heikumallinen valkeus, joka osoittaa onnellisimpia vaimo-ihmisiä parhaassa ijässänään. Suuret silmänsä näyttivät palavan, ja voittivat kaikki kalliit kivetkin loisteellansa. Vartalonsa ja käytöksensä sopivat hyvin kasvoinaan mukaan, sillä olivat paljasta vaatavaa suloisuutta, pieninkin käsien liikutus, parahultanen kaulansa, pieni, kaunis päänsä, kaikki johdattivat suureen kiusaukseen laskeemaan alas rukoilemaan.

Joukko kynttilöitä valasi huoneen, joka hajahteli sanomattomilta hyviltä hajuilta.

Oskari hämmästyti tästä kirkkaudesta.

"Terve tultuasi Oskarini!" sanoi leski pehmeimmällä äänellänään. "Minä tahdoin välttämättömästi kohdata sinua tänä iltana, ollakseni varma saada hallita sinua koko huomisen päivän aamupuolella. Toivon ettei virkasi estä sinua minua tottelemasta?"

"Kello kymmenen jälkeen ei, ja ennen ei suinkaan 'tätini' aamu alkane. Missä taidan olla avuksenne?"

Lähestyen Oskaria sukulaisen ystävällisyydellä ja laskein kalliista kivistä välkkyvän kätensä olallensa sanoi hän:

"Tarvitsen, näethän ystäväni, kysyä neuvoa kauneuden-tunnoltasi."

"Tarvitsetteko neuvoa siinä kohtalossa? Kenelläkään ei ole parempaa kauneuden-tuntoa, kun teillä. Joka kerrankin vaan on teidän nähnyt havaitsee sen kohta."

"Itse puolestani en sitä tarvitsisi; vaan nyt on aikomukseni ostaa Josefinalle muutamia kalliita kapineita, ja tiedän sinun, ollessasi hänen vanha tuttunsa, tuntevan hänen mielensä, jonka tahtoisin sinun ilmoittamaan minulle. Minä ja veljeni suomme hänelle kaikkea hyvää."

"Ah, kuinka hyvä olette! kuinka kiitollinen minä olen kaikesta, kun tahdotte tehdä Josefinalle! Kuinka ilahuttavaa on kuulla Josefinan olevan teille ja majorille mieluinen! Hän tosin ansaitseekin hyvyittenne!"

"Aivan totta; hän on ei ainoastaan kaunis, vaan ymmärtäväinenkin tyttö. Veljeni on sentähden päättänyt naida hänen."

Oskari luuli kuulleensa väärin ja katseli hämmästyneenä sitä nuorta leskeä, joka ihastuttavimmilla silmäyksillensä katseli häntä.

"Meidän tulee siis yhdessä neuvoin ostaa sulhaisen lahjoja. Käykäämme siis ensin kultasepän luokse tilaamaan hopeisia puentoona kuuluvia kapineita."

"Suokaat anteeksi, tätini, kuulinko oikein, onko majori kosinut Josefinaa?"

"On ystäväni!" vastasi tämä, mistäkään tiätävänänsä olevinaan, "sehän ei mahdakaan sinua kummastuttaa. He sopivat toinen toisellensa ja veljeni tahtoo tehdä hänen onnelliseksi."

"Mutta Josefina on kihlattu morsiameni."

"Kah! semmoinen lapsellisuus! Tuleeko se mihinkään kysymykseen? Lasketpa leikkiä maan."

"Olemme luvanneet uskomme toinen toisellemme ikuisesti jo viisi vuotta sitten."

"Semmoiset lapset! Pieni nuoruuden taipumus, jolla oli toivona ajan sisällä vähän enemmän tulla, niinkau'an kun isänsä eli ja luultiin rikkaaksi. Mutta nyt ei se mahda tulla kysymykseenkään. Josefina on sinua ymmärtäväisempi, hyvä-tahtoisuutensa ei katso omaa etuansa, hän vaan toivoo hartaasti sinun tekevän paremman naimis-kaupan."

"Onko hän jo suostunut?"

"On häntä! Mikäpä toivo hänelle olisi tullut tulevissa ajoissa kanssasi? Sinä olet myöskin aivan nuori hänelle, etkä taida häntä naida ennen vähintäkin katteiniksi päästyäsi, ja siihen mahtanee olla pitkä odottaa. Hän suostuu kiitollisuudella veljeni tarjoukseen. Hän on ymmärtäväinen."

"Suokaat anteeksi, mutta en taida millään tavoin olla tässä tilassa, jollette itse sitä sanoisi, niin sanoisin sitä valheeksi."

"Rakastatkos siis niin Josefinaa?"

"Kaikesta sydämestäni, kun omaa henkeäni. En taida hänetä ajatella jotakuta iloa tulevaisuudessa."

"Jos oikein häntä rakastat, niin älä ole hänen onneansa vastaan, jonka hän yhdistettynä veljeni kanssa ennättää. Rakastatkos häntä, niin älä saata häntä niihin suuriin puutteihin ja nöyrytyksiin, jotka lankeisivat osaksensa; ensin vanhentua pitkässä odotuksessa ja sitten elää köyhyydessä; sillä se on selvä, jos onnistuisit estää veljeni naimista, niin ei hän myöskään kau'emmin sinua auttaisi, vaan velkaantuisit elääksesi. Nyt olet sinä nuori, sinulla on kaunis muoto, ha'e sinäkin rikas morsian, ketäs vaan kosit, niin suostumuksen saat."

Tämän sanottua vaipui leski tuoliin, kallistaen päänsä käteen, käytöksellä, kun olisi edessään ollut ihailija, velvollinen lankeamaan jalkainsa juureen.

Oskari oli kovin liikutettu ja vaipui myöskin tuoliin tätiänsä vasta-päätä, miettien mitä äsken oli kuullut. Ehk'ei hän epäillyt Josefinan sydämestä, pelkäsi hän kuitenkin hänen heikkoudesta eli hyvästä tahdostansa Oskaria vastaan, suostuneen majorin esityksiin. Hänellä ei ollut syytä epäillä tuon kauniin lesken sanoja.

Kuinka kaunis Oskari oli siinä istuessa suru sydämessä! Ne verevät nuoren-näköiset kasvot, pimitettiin liikuttavalta surullisuudelta, se muutoin niin suora ja uljas olentonsa oli vaipunut mieluisen pehmeeseen, sillä nuorella miehellä näkyi selkeästi olevan pehmeä sydän.

Leski katseli häntä mielisuosioilla ja olisi antanut paljon, jos itse olisi ollut hänen ajatuksiensa ja tuskansa esineenä.

"Minä surkuttelen sinua kaikesta sydämestäni," sanoi hän viimein, "ja tunnustan, että olisin tehnyt toisin oltuani Josefinan siassa."

Tällä erällä puhui hän ihan totta; sillä hän olisi aina pitänyt rikkauden rakkautta parempana; ja nyt kun Oskari luuli Josefinan häntä jättäneen, niin tämän kauniin lesken sanat kajahtivat niin ihanalta korvissansa, että Oskari, luottaen häneeseen, kavahti seisomaan ja notkisti polvensa hänen eteen.

Leski semmoisiin hyvin tottunut, ei erhettynyt Oskarin mielen laadusta, mutta kallisti kuitenkin

itseänsä alaspäin syleillen häntä ihanilla käsillänsä.

"Minä käsitän olosi aivan hyvin Oskarini."

"Ah! rakas tätini!" sanoi hän, katsoen häntä silmiin, "auttakaat minua tässä vaarassa! Josefina luottaa vissisti teihin ja koska teillä on niin jalo sydän, joka ymmärtää mitä rakkaus on; sanokaat hänelle, kuinka sydämellisesti häntä rakastan, etten taitaisi elää hänettä, että kohta tahdon häntä vaimokseni, että teen edestänsä kaikkia ja ettei hän ole kaipaava mitään elämän huvitusta kanssani."

"Hyvä Oskarini, sinä ihastutat minua palavalla rakkaudellasi, minä tekisin kaikki sinulle, mutta onnellisuuttasi en tahdo estää, enkä Josefinankaan. Sinä olet vielä liiaksi nuori ja tietämätön, aavistamaan kaikkia niitä kärsimisiä, jotka seuraavat köyhyyttä, etenkin sitä, joka käy sotamiehen vaatteissa. Etkös ole nähnyt niitä köyhtyneitä, virka-heitto upsiერი-raukkoja, jotka eivät ole ymmärtäneet onneansa valvoa; jotka käyvät ympäri katuja kuluneissa vaatteissa, ja julmalla katsannolla hakemassa elatustansa huonoilla keinoilla, keräjän-käynnöillä kunnottomille ihmisille ja muille senkaltaisille. Jos semmoisilla on vaimo ja lapsia, niin saavat piiltää jossakussa nurkassa, kätkeäksensä rääsijänsä ja nälkään nääntyneitä kasvojansa. Viimein rupee semmoinen raukka juomaan, vaipuu aina enemmän kurjuuteen jopa rikoksiinkin ja vaimonsa saa kärsiä puutteita ja miehensä häpeätä. Tahdotkos valita senkaltaisen tilan itsellesi ja Josefinalle?"

Oskari nousi äkisti pystyyn sen kauniin lesken eteen, joka leikitteli hänen kaunittien kähäräinsä kanssa.

"Ikinä en ele lankeeva häpeään, tätini, ja minulla on vielä niin paljon kuntoa, että taidan ansaita omani ja vaimoni jokapäiväisen leivän. Osaanpa opettaa määräys-opissa ja uusissa kielissä."

"Ja Josefina kukatiesi opettaisi soitannossa!" sanoi leski ylenkatseella. "Miks'ei hän soittaa taitavasti. Mutta pelkään kaiken korotuksen jäävän, kun lankeisitte niin huonoon tilaan, että tarvitsisitte opettaa. Sitä vastaan pian tulisit sekä katteeniksi että majoriksi, jos naisit rikkaan vaimon. Usko minua, poikaseni, rakkaus jäähtyy pian köyhyydessä, mutta uudistuu alinomaa vaihettelevaisista huvituksista rikkaudessa. Oletkos kutsuttu V:lle tänä iltana?"

"Olen, täti; siitä tosin olen teille kiitokset velkaa."

"Tahtoisin antaa sinulle paremman syyn kiitollisuuteen. Täällä on hyvin kallista elää, salli minun lisätä rahojasi. Tämän kohtauksen tapahtunutta tarvitset varoja ilahuttaaksesi sinuasi."

Tämän sanottua nousi hän ylös, pisti vilkkaasti hänen povi-taskuunsa pienen hyvin varustetun taskukirjan. Hän ei suinkaan ollut kuullut paimentytön valitusta:

Kerran viisitoista ollessani.
Sain mä suutelosta lammas-lauman,
Vaan viisikolmantena yhden.
Viisineljäntenä, kyll' omi surkeata,
Tarjoin mä suutelosta lammas-laumaa,
Vaan — huokauksist' rintaa paisuu — turhaan.

Tuskin Oskari ollenkaan äkkäsikään mitä leski teki, sillä hän oli kun hullu myllyssä tätinsä sanoista, ja päällisen päätteeksi sokaistu kauneudestansa. Hän oli surkutellut hänen onnettomuuttansakin ja ymmärsi siis pitää hänen tuntojansa täydessä arvossansa.

"Vaunut odottavat!" sanoi leski. "Toivon saavani sinua seuraajakseni paaliin?"

Oskari autti kaula-vaatteen ja kaban päällensä, tarjosi varsin mykkänä ja ajatuksissansa hänelle kätensä, saatti hänen vaunuihin ja istui uneksivana viereensä.

"Ah!" ajatteli hän, "jos saisin näin keinutella Josefinan kanssa elämän läpitse,"

"Se on tekevä sinulle hyvää, Oskarini, saada katsella ympärillesi niitten kaunittien tyttöjen joukossa. Löytyy monta, jotka voittavat Josefinasi kauneudessa."

Oskari oli ensimältään hyvin alakuloinen paalissa, ja vältti tanssia; vaan se muhkea leski tuli itse pyytämään häntä valssiin — täti näette tekee mitä mieltää nuoren sukulaisen kanssa, etenkin kun hän oli tuttu hänen sydämensä asioille.

Valssi tosin on vanha hyppy, oikein kansan-hyppy, ehk'ei sitä kanssa-elämässä suvaittu, ennenkun hauskan vallan kumouksen jälkeen; se on varsin luonnollinen hyppy, ei siihen tarvita opettajia, vaimo antau miehelle, mies hallitsee hänen hypätessä, sydämensä tykyttävät vastatusten samassa polussa, yhdessä pyörteessä, joka eroittaa heidät kaikista muista, he ovat yksi pari, tosin kyllä muutaman

silmänräpäyksen vaan, mutta saattavat siitä yhdistyä ijäksikin, jos muuten sopivat yhteen; sanalla sanottu, valssi on rakkauden alku.

"Sinä hyppäät," sanoi leski, kun Oskari vei hänen huohottavana ja ruusulta hajahtavana joukosta, "sinä hyppäät kun — ensimmäinen mieheni."

Koska Oskari vetiikse takaisin herrain joukkoon, kuiskutti yksi tuttavistansa hänelle: "Siinä on jotakin sinulle; se on Vanadis, piirretty kalliilta kiviltä!"

Paalissa oli yksi Oskarin päälliköistäkin, joka oli sen kauniin lesken vanhempia ihailijoita. Hän kääntiikse nyt leskeä kohden muutamilla kohteliaisuuksilla, joihin leski vastasi hymyillen. Viimein vei leski hänen erilleen akkunan tykö, tarttui leikitellen yhteen hänen napeistansa ja sanoi:

"Tekisittekö minulle pienen palveluksen?"

"Onnellinen olisin, jos saisin!"

"Luutnantti tuolla, jonka kanssa äsken hyppäsin, onhan käskynne alla?"

"Eikös hän ole teidänkin käskynne alla, se onnellinen?"

"On vähän, sillä hän on sukulaiseni; minä tahdon hänelle hyvää, vaan hänellä on aina tapojansa. Hän on rakastunut yhteen tyttöön maalla, jota minä ja veljeni emme hyväksy; hän turmelee tulevaisuutensa, jos hän saa pitkittää, sillä tyttö on köyhä. Tahtoisin sentähden estää häntä käymästä tyttöä tervehtimässä ett'ei hän saisi päivääkään vapautta virastansa jättääksensä kaupunkia. Auttaisitteko minua tässä?"

"Se on aivan huokea — teidän tähtenne, armoseni. Hän on jo huomena saava ankaramman viran toimituksen."

"Ei huomena vielä, silloin täytyy hänen toimittaa virkaa tykönäni, vaan yli-huomena."

"Kuinka vaan tahdotte!"

"Kiitoksia, ystäväni! Luottakaat kiitollisuuteeni!"

"Soisitteko yhden valssin?"

Leski laski kätensä tämän vanhan upsierin olalle, antaen kulettaa itseänsä hyppy-huoneesen, ja tuntiikse täydesti palkituksi.

Paalin lopettua, viittasi hän Oskarille, joka sai auttaa häntä vaatettamisessa ja saattaa häntä vaunuihin, joihin hän jälleen kutsuttiin. Tätiänsä tällä tavoin seurattuansa kotiin, käskettiin ajajan saattaa häntäkin vaunuissa kotiinsa.

Nuorella miehellä on aina monta etua, ollessansa nuoren, rikkaan lesken mielessä. Se on paljon vaivaloisempaa ja hankalampaa palvella kaunista tyttöä, joka on köyhä. Vaan Oskari oli kyllä järetoin luullessansa hänellä ollen iloisempi, jos Josefina olisi ollut tädin siassa.

Tultuansa kotiin kirjoitti täti kohta kaksi kirjettä veljellensä; toinen oli hänelle yksinään, toinen semmoinen, että saisi näyttää Josefinallekin. Viimeisessä kertoi hän kuinka lystiä hänelle oli H:n kaupunnissa, että Oskari oli alin-omaa luonansa ja sanoi hänen olevan järki nuorukaisen, joka tulevaisuuttansa valvoi, eikä tahtonut saattaa Josefiinaa onnettomuuteen, vaan kehoitti häntä kiitollisuudella vastaan-ottamaan majorin tarjousta. Edellisessä taas kehoitti hän veljeänsä lähettämään hänelle niitä kirjoja, jotka Josefina kirjotti Oskarille ja pitämään tarkasti vaaria, posti-laukun taloon tullessa, jos joku kirja olisi Josefinalle, kätkemään se ja lähettämään uudella päälyksellä hänelle. Sillä tavoin olisi heidän yhdistyksensä katkaistava; hän antoi myös veljellensä tiedon millä tavalla oli kiinnittänyt Oskarin pääkaupunkiin.

Oskari kirjoitti myös yöllä Josefinalle; hän ei voinut uskoa mahdolliseksi mitä täti oli sanonut; hän lähetti kirjansa tulevana päivänä, mutta tädin kirjeet tulivat ennen perille, eikä Josefina saanutkaan sitä.

Majori osotti Josefinalle kaikenlaisen hyvyden, eikä ollut enää huolivinansa siitä, mitä ennen oli sanonut, vaan ajeli joka päivä hänen kanssa vaunuissansa, häntä ilahuttaaksensa; neuvotteli hänen kanssansa kaikesta, kun oli tehtävä kartanossa, ja antoi hänen sillä tavoin tulla tuntemaan suuren rikkautensa; vaan Josefina ei antanut vietellä itsiänsä semmoisesta. Hän ei nähnyt majorin peltoja, vaan sitä onnellisuutta, jota toivoi Oskarin kanssa yhdistettynä.

Majori oli sattumuksesta löytänyt sen valkoisen niisti-liinan, johon Josefina oli antanut veren vuotaa

sormestansa, sitä hän nyt alin-omaa kantoi myötänsä, ja suuteli välistään ihastuksella niitä pieniä veren-pilkkuja.

Hän näytti hänelle sisarensa toisen kirjeen, josta Josefina ensin hämmästyi, ja sitten tuli murhelliiseksi. Hän kirjoitti joka posti-päivä Oskarille, vaan ei saanut vastausta. Oskari puolestansa kirjoitti myös, mutta yhtä turhaan. Täti luki ja voitosta iloiten kumpaisenkin helleitä ilmoituksia.

"Se on hyvä," sanoi hän itseksensä, "saada nähdä, kuinka nuori tyttö kirjoittaa, siitä oppii jotakin, itse kirjoittamaan nuoren tavalla."

Ne kalliit lahjat, jotka täti oli ostanut, annettiin Josefinalle kirjeen kanssa, jossa täti suurella helleydellä kehoitti häntä suostumaan majorin tarjoukseen, edistääksensä ei ainoastaan omaa, vaan Oskarinkin onnea. Myöskin antoi hän ymmärtää Oskarilla nyt olevan toisia ajatuksia, sanoi hänen joka päivä käyvän häntä tervehtimässä ja valikoineen tätinsä kanssa niitä lahjoja, joita majori oli määrännyt Josefinalle. Viimein käski hän hänen olla ihmettelemättä, ettei Oskari itse kirjoittanut; hän oli aivan kiitollinen suosittelijaansa majoria kohtaan, eikä tahtonut huolettaa Josefinan kirjallakaan, koska oli hänestä luopunut.

Pari kolme kuukautta oli kulunut, molemmat jo epäilivät, kumpikin tavallansa, ja lakkasivat kirjevaihteestansa, kun eivät vastausta saaneet.

Täti pitkitti oloansa H:n kaupunnissa ja lohdutti miten parhain taisi Oskaria. Pian kävi huuto, että Oskarin piti naiman lesken. Rupesivatpa jo keskenänsäkin asiasta puhumaan. Leski oli niin hellä, niin hyvä, hän ainostaan ymmärsi Oskarin sydämmen syvyyttä. Nyt koska Josefina oli hänen jättänyt tarvitsi hänen särjetty sydämensä ystävän, — vain kyllä ei hän koskaan rakastaisi tättä niin kun hän rakasti Josefiinaa, vaan ompa ystävyyskin suloinen, varsinkin kun osottaikse totuutensa kullassa. Hän toimitti Oskarille "kamari-herran" nimen ja, antoi hyviä toivoja pikaiseen korotukseen. Oskari rupesi mielistymään sen kauniin lesken seuraan.

Josefina taas ei tyytynyt tilaansa. Majori rupesi uudestaan ilmoittamaan mielensä, jota ei hän enään taitanut salata. Josefina oli tohtinut kieltää vastaan-ottaa lahjojansa.

Eräänä päivänä lähti majori H:n kaupunkiin ja palasi illalla entistä iloisempana; hän oli sisareltansa vakuutettu hänen voittaneen Oskarin kokonaan aikomuksiinsa. Sisarensa oli myöskin hänelle jättänyt kaikki Oskarin turhaan kirjoitetut kirjeet; sillä hän ei enää tahtonut säilyttää niitä, koska kohdakkoin Oskari tulisi miehöksensä. Josefinan kirjeet oli hän jo hävittänyt. Majori saisi huvituksen ensisti lukea Oskarin kirjeet ja sitten hävittää ne. Onnettomuudeksensa unohti hän ne jakkunsa lakkariin; tyhmä palvelija, jonka piti harjaaman jakun, löysi kirje-pakan, ja nähdessänsä päällekirjoituksen olevan Josefinalle, jätti hän ne hänelle.

Nyt sai siis Josefina yht'aikaa lukea kaikki Oskarin palavat sanat rakkaudestansa, tuskansa Josefinan petollisuudesta. Tämä tuotti hänelle vedet silmiin, vaan ihastui, havatessansa koko juonen käynnön, varmasti oli hänenkin kirjeensä pidätetty samalla tavalla.

Majori äkkäsi pian vahingonsa ja sai kuulla niitten joutuneen Josefinan käsiin; nyt huomasi hän olevansa kadotetun, jos ei hän ottaisi voimallisempia keinoja, kun tähän asti voittaaksensa Josefinan yksi-pintaisuutta.

Suurella vaivalla onnistui Josefinalle saada kirjoittaa Oskarille; hän pakeni varhain aamulla ulos, ehkä oli kylmä pakkaneen, että nurkat paukkuivat, hakemaan erinäistä sanan-saattajaa — vanhaa hänelle uskollista akkaa — joka kohta lähti kaupunkiin Oskaria hakemaan.

Hän oli kirjoittanut ainoastaan muutaman rivin: "Olen nyt vasta sattumuksesta saanut kaikki kirjeesi yht'aikaa; epäilemättä ovat myöskin ne monet kirjeet kun olen sinulle kirjoittanut, pidätetty. Pauloja on pantu meille molemmille. Minä olen hirmuisessa vaarassa. Pelasta minä, jos minua rakastat. Päivällä on mahdotointa; olen vartioittu majorilta kun vanki. Pelkään kaikkea häneltä. Hänen julmuudellansa ei enään ole määrää. Odotan sinua joka yö. Tule mitä pikemmin sitä parempi, ja pistäyty salaa akkunani alle. Vie minä täältä johonkin kunnialliseen huoneeseen H:n kaupunnissa. Tahdon hakea itselleni opettajan paikkaa."

Oskari sai tämän kirjeen. Hän oli ennen turhaan hakenut virka-lupaa; nyt ei hän huolinut siitä, yöllä oli hän kumminkin vapaa. Hän haki itsellensä parhaan hevoisen, kun oli tilattavana ja mukavan re'en, varustettu nahka-peitolla.

Illalla lähteissänsä oli tulinen pakkaneen, mutta muutoin hyvä keli ja vaan parin tunnin matka. Hän läksi yksin, ettei hänellä olisi ketään todistajana.

Matkalla rupesi satamaan jotensakin lunta, vaan kuutamalla pääsi hän onnellisesti matkansa perille,

kartanoon, joka oli rakettu järven rantaan. Hevoisensa sitoi hän erään huoneen taan, rantaa lähinnä ja kävi asun-rivin tykö, joka kolkosti tirkisteli päällensä, pimeillä ja korkeilla akkunoillansa. Hän tiesi missä huoneessa Josefina asui, toisessa kerrassa, että hänen huoneensa akkuna oli puutarhaa kohtaan.

Kohta Oskarin näkyviin tultua, avattiin akkuna ja hän näki kuutamossa, pyryttävien lumi-sinkalein läpitse rakastetun Josefinansa. Hän heitti kaikilla voimillansa ulos akkunasta laukun, joka putosi lumikinokseen.

"Hiljaan! ota laukkuni!"

Oskari kiiruhti täyttämään käskyänsä, ja samassa, kun hän kääntiikse jällen häntä kohden, hyppäsi Josefina rohkeasti alas akkunasta, joka oli jotensakin korkealla maasta.

Oskari pelästyi, vaan Josefinan hyppäminen oli onnistunut, sillä hän tiesi ison kinoksen olevan akkunan alla, jossa hän nyt aina kurkkuun asti seisoj lumessa, itseänsä loukkaamatta.

Oskari kiiruhti pelastamaan häntä siitä, heitti laukun olallensa, saatti hänen rekeen, käärien nahka-peiton hänen ympärinsä.

Siitä nyt ajoon. Hevoinen oli tukeva ja halullinen pakkasessa. Oskari oli ottanut kulkuiset pois, he matkustivat hiljaan kun peijaisiin, vaan kiirusti, kun häihin. He ajoivat sen pitkän järven poikki. Lunta satoi vahvasti ja sinkaleet loistivat kuu-valossa. Oskari luuli olevansa varmaan tiestä, luotti myöskin hevoiseen, joka kerran oli käynyt samaa tietä ja siis piti löytämään kotiin.

Ehkä oli kelpo pakkaneen ja tuuli rajusti, olivat nämät molemmat rakastuneet kuitenkin lämpimät paljaasta ihastuksesta, sillä olivat jällen saaneet toinen toisensa. Oskari oli nyt Josefinan ainoa suojelija; hän oli vahvalla luottamuksella antaunut Oskarin suojaan.

Molemmat olivat uhranneet rikkauden ja mukavaisuuden rakkautensa tähden.

Mitä toinen toisellensa sanoivat? Siitä ei kukaan tiedä, se on ikuinen salaisuus.

Mihinkä aikoivat? Oskarille ei ollut mitään; Josefinan poisviemisellä loukautui hän molempien suojelijainsa majorin ja hänen sisarensa kanssa. Vaan samoin kun heidän lämpimät sydämensä ei pitänyt lukua pyry-ilmasta samoin eivät he pelänneet sitä epä-vakaista tulevaisuutta, jota yhteisesti hakivat. Oskari luotti taitoonsa, Josefina taas rakkauteensa ja Jumalaan. Hän luuli Jumalan heidän yhdistäneen alttarin edessä, jossa olivat antaneet lupauksensa toinen toisellensa ikuisiksi päiviksi, hän ei tainnut tehdä toisin.

Eräs talon-poika, joka yöllä kulki raskaalla kuormalla, tuli heitä vastaan, ja olisi pimeissä ja pyryssä melkein ajanut kiini heidän rekeensä, ellei äkisti olisi kuullut heleän vaimo-äänien kaikkuvan edessänsä.

"Ah, kuinka hauskaa Oskarini!"

Talon-poika, totinen ja valistunut mies, sanoi hänensä ei elämässsänsä kuulleen niin suurta iloa ja tyytyväisyyttä ilmoittavaa ääntä. Hänenkin sydämensä oikein lämpisi, istuessansa puoleksi kylmettyneenä kuormansa päällä. Vaimo-ihminen oli mielestänsä puhunut kun morsian, joka on ensi hypyn hypännyt ylkänsä kanssa.

Majori heräsi varhain aamulla ja kiiruhti kohta Josefiinaa hakemaan. Hän oli nyt vakaasti päättänyt tehdä kaikki mitä voisi, häntä kukistaaksensa.

Hämmästyksensä ja harminsa oli määrätöin, havaitessansa Josefinan olevan poissa ja hänen huoneensa akkunan auki. Hänen vuoteensa oli lumella peitetty, joka akkunasta oli pyryttänyt sisälle. Tämä näkö jäähdytti intoansa, vaan enensi vihaansa. Hän käski kohta asettaa hevoiset ja päätti lähteä H:n kaupunkiin, sillä varmasti ei kukaan muu kun Oskari ollut vienyt häntä pois ja sisarensa olisi häntä ainakin parhain neuvova.

Puolen tunnin päästä istui hän reessä, ja ajoi kiljuin parkuin järven poikki, suurien lumikinoksien läpitse; sillä hevoisensa olivat hyvät, ja ajo-mies kova.

Taivas oli selinnyt ja aurinko paisti sen valkoisen lumi-aavikon päälle.

Äkisti seisahti ajaja: "Katsokaat," sanoi hän, "tuota ihmis-joukkoa, tosin on joku tapaturma tapahtunut yöllä."

"Olkoon," kirahti majori, "aja sinä vaan." Ihmis-joukko, jota ajaja tarkoitti oli kokoutunut järven toisella puolella koko joukon matkaa siitä missä itse ajoi, ja hänellä oli kiiru kaupunkiin. Sinne tultuansa tapasi hän sisarensa, joka ei tiennyt mitään. Hän haki Oskaria asunnossansa ja tykistö-kartanossa. Luutnantti oli kadonnut, eikä kukaan tiennyt mihin.

Hän käski sisarensa tulla kotiin, sillä hän oli sekä vihastunut että tuskainen.

Kotiin tultuansa näkivät he hämmästyksellä suuren väki-joukon pihalla. Vaimot itkivät ja miehet sohisivat korkealla äänellä ja kirosivat välimmiten.

"Mikä nyt on?" kysyi majori tylästi.

"Se hyvä ryökkynä!" valitti vanha akka, sama kun oli vienyt Josefinan kirjeen omistajallensa. Tämän seikan oli hän palkollisilla ilmoittanut, jotka siitä ja mitä itse olivat nähneet ja kuulleet arvasivat koko seikan.

"Mikä ryökkynän on?" kysyi majorin sisar.

"Hän on tuolla sisällä nuoren paronin kanssa," vastasi yksi palvelioista.

Majori sisarensa juoksivat kiirumman kautta isoon saliin, jota ei lämmitetty talvella.

Siellä nyt molemmat nuoret makasivat, kovasti likistäen toinen toistansa, kalveilla, hymyilevillä, onnellisilla kasvoilla, vaan — jäätyneinä, kun olisivat olleet marmori-kivestä.

He olivat löydetty lumi-kinoksesta järvellä, sillä tavoin yhdistettyinä, eivätkä tainneet, eli tahtoneet heitä eroittaa. Hevoinen ja reki oli kadonnut; turkki löyttiin vähän matkan heistä. Luultiin nuoren paronin lähteneen reestä tietä etsimään, vaan langenneen lumeen ja päästäneen ohjat kädestänsä. Hevoinen oli arvattavasti jättänyt heidän, itse hakeaksensa kotiinsa. Pyry-ilmassa olivat epäilemättä eksyneet ja viimein oli vilu voittanut heidän. Oskari oli luultavasti ensin kohmettunut, Josefina oli silloin laskenut pois turkkinsa, joka oli häntä varjellut, heittäytynyt Oskarin ylitse häntä lämmittääkseen eli hänen kanssansa kuollaksensa, ja sillä tavoin olivat he kuolleet toinen toistansa syleillen, yhdistettyinä ja onnellisina.

Majorin sisarensa yksinään ollessa tirkistelivät he toinen toisensa päälle kun kaksi vihollisen haamua.

"Kaikki on sinun vikasi," sanoi majori, "sinähän se olit, joka aloit tuon ilkeän juonen ja viettelit minun houkuttelemaan tyttöä Oskarilta."

"Aina miehet vaimoja syyttävät! Miks'et ollut minua ymmärtäväisempi?"

"Mitä nyt teemme?"

"Valmistamme heille muhkeat peijaiset, ja sitten saatamme molemmat ruumiit siihen seurakuntaan, jossa Josefina on syntynyt. Hänellä on siellä vielä pieni perintö, suku-kunnan-hauta, jonka seurakunta pitää voimissa, koska eräs esi-isistänsä sillä ehdolla oli antanut lahjoituksen kirkkoon."

"Nyt sinulla taas on oikein, sisareni."

Oskari ja Josefina saatettiin yhdessä suku-hautaan, Josefinan ainoa omaisuus maan päällä, ja jonka Oskari nyt sai naima-osaksensa. Siellä nyt heidän ruumiinsa lepäävät samassa haudassa, jossa kaksi naiduista sukulaistansa, samalla nimellä, olivat mädänneet vuosi-sadan.

Majori lohdutti itsensä pian peijaisten perästä, jotka hän piti mitä muhkeimmat, ja joissa hän oli kelvollisena isäntänä.

Se kaunis leski, jota omatuntonsa kovin kalvoi, jätti ijäksi maa-ilman iloineen ja asui veljensä luonna, joka ei enää aikonut naimiseen, sillä hän talletti vieläkin niistin-liinan, jonka Josefina oli tehnyt ja johon verta oli juosnut hänen sormestansa; sepä olikin kaikki mitä hankkeistansa voitti.

Eräänä yönä heräsi leski äkisti kummallisesta soitosta, joka kuului juurikun pianon-soitolta. Juuri semmoinen soitto-kapine, jota Josefina eläissänsä oli viljellyt, löytyi ulko-puolimaaisessa huoneessa. Hän kiiruhti joutuin ulos ja näki edessänsä kaksi valkoista haamua kiiltävissä vaatteissa, jotka hymy-huulin kääntyivät häntä kohden. Niillä oli Oskarin ja Josefinan muodot ja syleilivät toinen toistansa helleydellä.

"Älä sure meitä!" kuiskutti Josefinan haamu, "me olemme niin onnelliset nyt, rakkaus on kuolemata vahvempi. Sinä teit vastaamme ei ilkeydestä, vaan erhehtyneestä rakkaudesta. Me annoimme sinulle anteeksi ennen kuolematamme suloisella morsian-vuoteellamme, valmistettu taivaan puhtaasta lumesta."

Vanha harmaa-tukkanen lukkari asetti aina joka Juhannuksen päivänä kauniin ruusu-seppelen sen vanhan vaakuna-kilven päälle, jonka alla Oskarin ja Josefinan hauta oli, huokaten: "*ihminen päättää, vaan*

JOKA KAIVAA KUOPPAA TOISELLE, LANKEE ITSE SIIHEN.

Ihanana suvi-päivänä riensi höyry-laiva meren pinnan ylitse yhteeseen kaupunkiin.

Laivan perä oli täynnä matkustavaisia, joista jokainen mielensä mukaan vietti aikansa. Muutamat rouvas-ihmiset heittivät silmänsä taivasta kohti, juurikun siellä olisivat nähneet juhlallisia näkyjä; toiset taas välimmiten jaarittelivat ja haukottelivat. Yksi herra istui kiintynynä kirjan lukuun, toinen makasi vakaasti nurkassa, toinen nuuskasi; useimmat polttivat sikaria, muutamat taas menivät täkin alle lasissa ikäväänsä kuolettamaan. Mies-puolisista matkustavaisista oli nuorukainen, joka palasi kotiin pitkästä ulko-maan retkestä. Pitkään aikaan hän ei ollut nähnyt ruotsalaisia kasvoja, varsinkin naisten, niin että oli ihastuneena kaikesta, mitä täällä näki. Kun kaikkia niitä oli tutkinut, jotka perää piirittivät, seisautui silmänsä nuorimpaan ja kauniimpaan naiseen.

Paitsi että kaikissa kohdissa oli ihana, pienellä ruusu-punaisella kasvoillansa, kastanja värisillä hiuksillansa, jotka olivat nähtävänä pienen hatun alla, ne iloiset mustan ruskeat silmät, jotka välistään lähettivät vilkkaat, melkein tuskaiset silmäykset läsnä olevaisten päällä, ja sitte kätkeysivät pehmiäin pitkähutuisten silmä-luomien alle, kiinitti nuorukaisen silmät tyttöön, hänen kaunein kasvoinsa surumielisyyttä. Se pieni punainen suu näkyi suljettuna salaisesta ylenmielisyydestä ja oleskeli sanaakaan sanomatta vanhalle terävä-nenäiselle rouvas-ihmiselle, joka istui sivullansa ja nähtävästi kuului seuraansa.

Havaitessansa olevan esineen nuorukaisen silmäyksille, näkyi hän tulevan murheellisemmaksi ja katsoi alaspäin lakkaamatta; viimein kääntäysi veteen katsomaan.

Nuorukainen astui nyt eteenpäin, asettaaksensa niin, että taas sovei häntä katsella, ja ehkä teki sitä sillä tavoin, ettei tytön tarvinnut olla näkevänsäkään, kääntäysi hän kuitenkin toisapäin.

Nuorukainen punastui ja häpesi likennystänsä. Samassa lähestyi häntä kookas, lihava herra, iloisella katsannolla, huolellisesti vaetetettu.

"Saisinko valkeata?" sanoi hän sora-kielisesti ystävällisellä äänellä ojentaessa sikarinsa, jota hän näppi kauniilla lihavalla kädellä, jossa suuria kultasormuksia välkkyi.

"Aivan kernaasti!" vastasi nuorukainen, joka ei tuntenut ketään seurassa, ja oli iloinen kun joku häntä lähestyi.

Hän puhalsi tuh'an sikaristansa ja antoi sen kohteliasti vanhalle herralle, joka viritti omansa, näyttäessään olevan tottuneen polttamaan hyviä sikaria.

Valkeata vaihetettuansa kielet keveästi liikuntoon tulivat. Vanhalla herralla oli oikein kunnon-miehen käytös, ja hän puheli vapaasti kaikesta. Kuta enemmän nuorukainen katseli suuriin ruskeihin silmiinsä, sitä enemmän luotti mieheen. Puhuessansa nuorukainen kuitenkin ei osannut olla silmiänsä heittävästi kauniin tyttöön, joka uppiniskaisesti käänsi päätänsä muualle. Vaan se vähä, minkä näki, oli kylläksi häntä ihastuttamaan; aivan toinen päivä näytti häntä piirittävän, kun muita. Lieneekö tuo tullut hänen silmiänsä loisteesta?

"Te todella ette ole kotosen täältä eteläpuolelta maatamme?" kyseli vanha herra.

"En! olen H:n kaupunnista. Nimeni on Albert D."

"Ah! ehkä olette tukku-kauppiaan D:n poika?"

"Niin olen".

"Olipahan oikein lystiä!" vastasi vanha herra, "tulla tuttavaksi sen kunnon miehen pojan kanssa. Nimensä on kun puhdas raha, mutta varsinkin on hän tuttu kunnollisuudesta, ahnettimmattomuudesta ja jalomielisyydestänsä. Ne ovat avuja, joita korkeasti ihailen, ja jotka ovat oman elämäni esineenä. Nimeni on B. ja kutsutaan herasyöningiksi. Ehkä tekin olette kuulleet isänne minua nimittävän?"

"En muistaakseni".

"No, emme ole toisiamme moneen vuoteen tavanneet, mutta nuorimpina ollessamme useinkin H:ssä

yhdessä oleskelimme. Minua suuresti ilahuttaa teidän kanssa tuttavaksi tultuani".

Sitten ystävällisesti toinen toistensa käsiä puristivat. Alberti nyt kyseli herasyöningiä juurikun sivukäyden, jospa tuntisi sitä nuorta rouvas-ihmistä tuolla.

"Ketä? häntäkö kirjavassa suvi-kapassa?"

"Ei! häntä, joka kääntäikse pois!"

"Mitä? Häntä? se on tyttäreni!"

Alberti punastui taas juurikun itse työssä tavattu.

Herasyöningi iloisesti hymyili, sanoen: "Hän tahtoi ulos merelle raitista ilmaa hengittämään; toivon sen hänelle hyvää tekevän!"

"Eikö hän ole terve?"

"Kyllä, mutta melkein liiaksi."

"Voineeko terveyttä koskaan olla liiaksi?"

"Niin se kuuluu sukuumme. Palamme ahkeruudesta ja halusta ihmisiä hyödyttämään. Hän suree siitä, että on niin vähän maailmassa tehnyt."

"Todella jalo murhe!" sanoi Alberti, jolla oli vähäinen tunto samasta murheesta. Hänelle näytti tuo ihana tyttö vielä ihanammassa valossa.

"Jospa olisi saanut itse hallita, niin olisi mennyt sairas-hoitajaksi Konstantinopeliin, mutta siihen arvattavasti en myöntänyt."

"Onpa niitä omassakin maassamme apua kaipaavia!" arveli Alberti.

Nyt herasyöningi pitkäpuheisesti puheli tarvitsevaisten ja työ-väen tilan parantamisesta; Alberti kuunteli ja piti herasyöningiä, joka näkyi olevan innostunut ahneimmasta ihmis-rakkaudesta, vielä suuremmassa arvossa. Viimein pyysi hän tulla viedyksi nuoren tytön eteen.

"Aivan mielelläni!" sanoi herasyöningi ja meni hänen kanssa poikki täkin.

"Sisareni Gunild!" sepä oli sen terävä-nenäisen rouvas-ihmisen nimi.

"Tyttäreni Selma!" Sen kauniin tytön nimi.

"Herra Alberti D., H:n kaupunnista!"

Selma katsahti ylös Albertiin murheellisella silmäyksellä, joka synkistyi mitä enemmän häntä katseli. Ehkä Alberti oli maailmaan tottunut mies, kun kaupunkilainen ainakin ja rikkaan kauppiaan poika, ja sen lisäksi paljon matkustellut, hän kuitenkin oudoksui semmoista vastaan-ottoa ja oli aivan harva-sanainen. Mutta herasyöningi istui Selman rinnalla ja käski Albertin viereensä istumaan. Hän puhutteli vuorotellen naapureitansa, ja Selman täytyi kääntää kasvonsa niin, että Alberti näki häntä ja ihastui vielä enemmän. Selman ääni, ehkä oli harva-sanainen, kaikkui huuliltansa hellästi, mutta pidetettynä ja mitattuna. Ehkä Alberti oli nähnyt monta kaunista nais-ihmistä, sekä kotona H:n kaupunnissa, että ulko-
mailla, hän ei koskaan luullut nähneensä niin hiljaista ja lempeätä tyttöä; suloisuutensakin loisti erinomaisella valolla, sen suru-mielisyyden alla, joka murhe-linnokon tavalla ruusu-mytyn ympäri sitä piiritti.

"Asun pari-penikulmaa kaupunnista, kauniissa paikassa," sanoi herasyöningi, "jollei teillä ole aivan kiirettä kotiinne, niin seuratkaat meitä pariksi päiväksi. Vaununi odottaa valkamassa."

Albertin sydän lennähti seitsemänteen taivaasen, mutta Selma katseli isäänsä, sanoen: "Pelkäämme ettemme ole varustetut pää-kaupunkilaisia vastaan ottamaan."

"Se ei mitään vaaranna!" vastasi vanha mamselli. "Minä pidän talouden ja lupaan tehdä parastani."

Albertille näkyi kun oli Selman silmäin vesi-karpale pistänyt, vaan hän hillitsi itsensä ja katsoi alas.

Mikä syy hänellä oli levottomuuteen? Mintähden oli hän halutuin ottamaan Albertia seuraansa? Lieneekö se ollut ainoastaan mieliteleväisyys? Oliko Albertin olennessa jotakin, kun ei ollut hänelle mieleistä? Hän olisi ollut vähemmän huolellinen kutsumusta noudattamaan, jos Selma olisi näyttänyt ei sillä väliä pitävänsä joko hän tulisi eli ei; vaan nyt, koska näkyi tahtovan estää häntä tulemasta, kehoitettiin hän etsimään Selman suosiota ja suostui kiittäen isän ja tädin kutsumukseen.

Valkamaan ehdittyä laskettiin ranta-porras ulos, mutta samassa Albertikin eroitettiin herasyöningistä, joka tähän asti ei häntä jättänyt hetkeksikään.

Siinäpä nyt tuli outo herra väki-joukosta, taputti häntä olkapäälle, kuiskuttaen salaisesti korvaan:

"Pitäkää vaaria! katsokaat eteenne, sillä käytte vaarallista tietä! Se on paula!"

"Mitä jällen löpöttelette?" sanoi herasyöningi, joka suurella ruumiillansa tungeikse väki-joukossa, "mitä vaarallisesta tiestä puhutte?"

"Puhuin," sanoi outo, joka oli kauppias kaupunnista, "portaasta, joka on epä-vakaisesti laskettu, että helposti pyörähtää mereen."

Herasyöningi römähti nauramaan ja johdatti Albertia maalle.

"/Kuka tuo mies oli?" kysyi Alberti.

"Hän on hyvä-luoutoinen kauppias tästä kaupunnista, joka vaivataan ylelliseltä varovaisuudelta, hän varoittaa kaikkia turhista vaaroista."

Valkamalla seisoi komeat neljän-istuttavat vaunut, oivallisilla valjas-hevoisilla, jotka olivat välttämättöminä siinä maakunnassa, jossa tiet ovat hyvin huonot. Talon-pojatkin siinä valjas-hevoisilla ajavat; mutta Alberti, joka ei sitä tiennyt, sai korkeamman ajatuksen herasyöningin rikkaudesta. Alberti istui vastapäätä herasyöningiä, joka istui tyttärensä vieressä perä-istuimella. Mamselli Gunild siotettiin Selmaa vastaan Albertin rinnalla.

Ajo-mies antoi läiskähyksen, joka kuului kau'as ympärille, hevoiset korskuivat ja rientivät eteenpäin; kaikki tervehtivät herasyöningiä, missä kulkivat, josta Alberti tuli vakuutetuksi, että oli arvossa pidetty mies.

Ehkä hevoiset huonolla tiellä juoksivat hiljalleen, joutui matka kuitenkin, sillä ne olivat suuret, ja matka niissä jaloissa vaunuissa oli aivan ihana. Selma oli yhtä totinen, mutta herasyöningi jaaritteli ja pärrätti kaikesta sydämestänsä koko matkan kaikenlaisista asioista.

Viimein tulivat herasyöningin kartanoon. Se oli uudesti rakennettu, komea rivi, piirritetty suurelta hedelmä-puistolta, pyökki-metsistöiltä ja pulskeilta apilas niityiltä. Kaikki näkyi valokkaalta ja ihanaiselta, kelvollinen ympäristö kauniille Selmalle, sovelias paikka rakastajan huokauksille; pyökki-metsistö oli varsinkin vietteleväinen. Kyllähän siellä öisinä joku ilo-lintu lauloi!

Alberti saatettiin herasyöningin huoneen takana olevaan vieras-huoneeseen. Ehkä silmin nähtävästi niin oli tehty häntä vartioitaksensa öin päivin, piti hän isän vielä suuremmassa kunniaassa, hänen rakkautensa ei olisi juurtunut, jos hän olisi havainnut Selman olevan huonosti vartioitun.

Yöllisesti illasteltuansa, jossa Selmaa ei nähty, suureksi kaipaukseksi Albertille, vaipui hän pehmeään höyhen vuoteeseen, ja makasi levotoinna koko yön. Unessa kuuli hän kauppiaan varoituksen, hän oli seisovanansa pitkällä, soukalla portaalla; korvaansa kuiskutettiin: "katso eteesi! se on paula!" Hän oli kulkevansa porrasta pitkin, taluttaen Selmaa. Äkisti luiskahti porrasta allansa ja he putosivat veteen, joka löi hänen päänsä ylitse. Vedessä näki hän herasyöningin ystävälliset kasvot, ja kuuli hänen sanovan: "se on vallan turhuus, se on uni!"

Aamulla varhain herättyänsä, nousi hän ylös, aukasi akkunansa ja näki edessänsä ihanan, viljellyn alangon, joka, niin kau'as kun silmänsä kantoivat, oli kun puutarha. Koko luonto näkyi hänelle täällä kauniimpana ja rikkaampana, kun muualla. Samoin piti hän Selman rakkaampana ja lempeämpänä, kuin ne kylmät ja kalveat naiset, joita hän oli ihmetellyt kaupunnissa.

Albertin akkuna oli ylikerrassa ja sen alla oli kasvupaikka korkealta pensas-aidalta piiritetty, edempänä seisoi puutarhan hoitaja sinisellä esiliinalla ja vesi-kannulla puhutellen yhtä vaimo-ihmistä. He puhuivat hiljalleen häntä havaitsematta. Viimein luuli hän kuulevansa vaimo-ihmisen kysyvän. "Mikä raukka nyt on saatu paulaan?"

"Hiljaan!" sanoi puutarhan hoitaja ja vetäiksi vaimon kanssa pensastoon.

Lieneekö hän kuullut oikein? Ne olivat samat sanat "paulasta"; mitä se merkitsi? Oliko se sydämellinen, kaikilta kunnioitettu herasyöningi petturi? Eihän se hupainen ja kaunis paikka ulkomuodoltansa näkynyt luolalta, johon nuoria ihmisiä vietettiin noukittaviksi?

Mutta mintähden se kaunis Selma oli niin suruissansa?

Kätkeettiinkö jotakuta herasyöningin hyvydessä? Tiesikö Selma mitään siitä? ja oliko hän siitä suutuksissaan? Hän oli siis vieläkin kunnioitettavampi ja sitä enemmän syytä oli häntä rakastaa? Jos

isällä oli joku vika, niin häntä kuitenkin yleisesti arvossa pidettiin, sen oli Alberti selvästi nähnyt, ja herasyöningi kantoi päänsä niin korkealle kuu joku muukin. Mutta mikä paula se taisi olla? "Ah arvaanpa," ajatteli Alberti, "ehkä hän on kortin lyöjä; no se ei mitään vaikuta. Se ei häväise ketään maassamme, kun minä olen havainnut, ja minä olen varma, sillä en koskaan lyö korttia."

Viikon aikaa herasyöningi näytti olevan erinomaisen hyvän kodostansa. Joka päivä kävi vieraita, ja kerta hypättiinki.

Alberti kuuli Selmalla olevan kauniin äänen, ja moittimatta soittelevan ja laulavan, vaan samalla surumielisyydellä kun ennenkin.

Isänsä näytteli kauneita hänen kuvailemiansa maanpaikan-kuvauksia. Etenkin pilviä kuvaili hän luonnollisesti ja rikkaalla muodostamisella.

Alberti hyppäsi hänen kanssansa pidoissa, ja hän antoi kulettaa itsiänsä niin keveästi, kun olisi ollut ilmasta. Vaan se surullinen muoto ei koskaan kadonnut kasvoiltansa. Salainen murhe kalvoi häntä nähtävästi.

Isä ei suinkaan ollut kortti-mies, niinkuin Alberti oli luullut; kortin-lyömistä ei kysytty huoneessa, jossa parempia huvituksia ymmärrettiin asettaa.

Alberti rakastui päivä päivältä aina enemmän ja enemmän; vaan hän luulotti viipyvänsä talossa ainoastaan tutkimassa syytä Selman murheesen. Vaan hän havaitsi, ettei saisi tietoa hänen salaisuudestansa, eikä olisi valtaa häntä pelastamaan, ellei voittaisi hänen sydäntänsä. Hän koki sentähden saada häntä puhutella yksinäisyydessä, vaan eipä onnistunut ensi-viikolla, sillä hän vältti häntä. Viimein menivät vieraat matkaansa; herasyöningi matkusti pois eräänä aamuna; täti Gunild askaroitsi ulkona. Selma oli yksinänsä huoneessa ja kuului soittelevan surullisesti. Alberti meni huoneesen luoksensa. Selma soitti lakkaamatta, eikä ollut häntä näkevänsä.

"Ilma en niin kaunis, ettekö tahtois kanssani käyskellä puistossa?" kysyi Alberti.

"Kiitoksia!" sanoi hän hetken aian perästä ja nousi ylös vakavalla käytöksellä, juuri kun olisi jotain päättänyt.

Tarjoen kätensä Selmalle, kulkivat he korkeaan pyökki-metsään ja vähän äänettä siellä kuljeskeltuansa, sanoi Alberti:

"Nähtyäni teidät ensi kerran, luulin sen löytäneeni, jota kau'an olen hakenut, ja ehkä en ole teitä tuntenut kau'emman aikaa, kun viikon-päivät, olen kuitenkin vakuutettu, että olen oikein luullut. Tilani on onnekseni semmoinen, että vapaasti osaan pyytää rakastetun vaimon; sanokaat! saanko teitä rakastaa!?"

Selma seisautui ja katseli häntä surkealla katsannolla.

"Paheksutteko kysymystäni?"

"Paheksun!"

"Enkö siis onnettomuudekseni ole ollut teille mieluinen?"

"Päin vastoin!"

"Ah! kuinka hyvä olette! Toivon siis saadakseni sanoa mieleni, hellän, elävän ihastukseni ja — rakkauteni!"

Selma huokasi syvästi ja sanoi: "minä olen niin onnetoin!"

"Julkaiskaat minulle surunne!" sanoi Alberti vilkkaasti; "käyköön kuinka hyvänänsä, minua hyljättäköön; mutta tahdon kuitenkin tehdä kaikki, kun voimassani on, poistaakseni huolenne."

"Se on mahdotointa!"

"Minä vannon en käyttä vääriin luottamustanne! Millä teitä ilahuttaisin?"

"Lähtekää huomenna, mitäkään kanssani puhumatta."

"Se on varsin mahdotointa! Olen jo liian syvältä katsonut silmiinne, havaitakseni sitä koittavaa tulevaisuutta, josta en taida luopua. Selmaseni, minä rakastan sinua sydämestäni, enkä taida lupausta saamatta sinua jättää."

Kau'an koetti hän puheliaisuudellansa häntä liikuttaa; vaan Selma vastasi ainoastaan: "älkää ajatelko

päälleni; lähtekää huomena ja unohtakaat minua."

"Oletteko jo antanut sydämenne jollekin toiselle?"

"En!" vastasi Selma huokaten ja katsahti ylös Albertin silmiin silmäyksellä, joka saatti hänen värisemään autuallisuudesta. Hän notkisti polviensa keskellä tietä, katsahti Selmaan liikuttavasti ja sanoi: "Minä en mene tästä paikasta ennen täydellistä selitystä saatuani!"

Selma hyrähti itkemään niin ankarasti, ettei Alberti raskinut enemmän häntä kiusata, vaan nousi ylös ja tarjosi hänelle kätensä.

"Ennenkun tuskanne kysymyksilläni enennän, tahdon olla vaiti."

"Kiitoksia, puhelkaamme jostakin toisesta asiasta!"

Alberti arveli toisten paremmin onnistuvansa, jos hän nyt myöntäisi.

"Näyttääkseni toden mukaan tahtovani poistaa surunne," sanoi hän, "niin lähdän huomena, kosk'en näe toista keinoa."

Selma muuttiihen äkisti, hymyili ensi kerran ja loisti ilosta.

Palatessa näyttiihen Selma yhtä iloiselta kun rakastettavaltakin, ja näkyi juurikun olisi hän päässyt raskaasta taakasta; hän laski leikkiä iloisena ja nauroi onnellisena, niinkun äsken kihlattu.

Herasyöningi tuli kotiin myöhään yöllä. Aamulla sanoi Alberti lähtevänsä; isä kyllä koetti kaikin tavoin häntä estää, vaan täytyi viimein myöntyä.

Alberti otti jää-hyväiset Selmalta, joka kevät-aamun kaltaisena loisti ilosta, ja puristi kättänsä sydämellisesti. Herasyöningi käski Albertin tulla takaisin niin pian kun vaan mahdollista olisi ja pitää huoneensa kun liki-sukulaisen.

Alberti lähti päättäneenä pian palataksensa, ja matkusti likimäiseen kaupunkiin. Siellä tapasi hän yhden nuoruutensa ystävistä, myöskin rikkaan miehen poika H:n kaupunnista, jolle jutteli mistä matkaili.

"Vai niin!" sanoi tämä, "sinä olet siis paulassa!"

Alberti kysyi närkästyneenä: "mitä sillä tarkoitat?"

"Sinä olet kihlattu sen kauniin Selman kanssa?"

"Erhetyt veljeni!"

"Olisitko sinä ensimmäinen, joka on pääsnyt hänen hurmauksestansa?"

"En taida kieltää häntä pitäväni täydellisenä tyttönä."

"Niin kyllä, ihanaisempaa harvoin nähdään. Minäkin olen ollut päättömästi rakastunutta häneeseen ja kihlattuna kanssansa."

"Sinä? selitäpäs se!"

"Sattumuksesta kohtasin minä hänen hauskan isänsä eräällä terveys-lähteellä, kutsuttiin huoneesensa, Selma näytti hymyillen taitojansa, minä kosin ja sain suostumuksensa kohta."

"No sehän kumma oli!"

"Puhuttelin myöskin isäänsä, hän saneli mahdottoman kauniisti, vaan puhui suullisten kihlausten vaarasta, ja vaatei minun tekevän kirjallisen kihlauksen uhkasakon määräämisellä molemmin puolin. Minä suostuin ihastuksessani kaikkiin. Puolestani en tahtonut liittoamme rikkoa, kirjoitin isälleni, joka myöskään ei ollut asiata vastaan, mutta pyysi kuitenkin kuukauden aikaa, ennenkun tarkan päätöksensä antaisi. Aina varova, kuulusteli hän ja sai kuulla huonoja kertomuksia niin kutsutusta herasyöningistä, joka on mainio keräjänkävijä ja koko maakunnassa pelätty. Kaikki kamoksuvat häntä kun ruttoa, vaan kunnioitsevat häntä pelvosta. Ei mikään parempi perhekuunta tahdo kanssa olla likemmässä yhdistyksessä. Hän on rikas, mutta koettaa myöskin kaikkia keinoja enemmän kootaksensa. Paitsi muita keinoja on hänellä sekin, että houkuttelee rikkain miehien poikia tykönsä, antaa heidän rakastua kauniisen tyttärensä, määrätä sakkoa ja sulhaisten vanhempien kaupan rikkoessa, ottaa hän sakko-rahats vastaan epäilemättä. Hän kokoo sillä tavoin paljon ja sanotaan jo saaneen ryöstetyksi seitsemän eli kahdeksan nuorta miestä."

"Jos tyttö on yksissä neuvoin, niin hän on ylenkatsottava."

"On kai!" vastasi tämä. "Minunkin ihastutti hän iloisella käytöksellensä, kuulteli rakkauteni ilmoituksia tyytyväisyydellä, eikä ollut olevinaan erostamme."

"Mutta minulle näytti hän surulliselta ja hiljaiselta."

"Hänen tarvitsee, näethän, muuttaa tapansa jokaista eri kosiata kohtaan."

"Kaikkiin rukouksiini vastasi hän vaan: lähtekää! lähtekää! älkäätkä enään muistakaat minua."

"Senpä teki ainoastaan sinua kiihoittaaksensa. Heitä hän kokonaan mielestäsi!"

Ystävät erosivat, vaan unhoittaa Selmaa, oli Albertille mahdotointa. Hän luuli nyt ymmärtävänsä hänen murheensa. Hän oli vakuutettu Selman viattomuudesta, että oli antanut viekotella itseänsä tyttäreellisestä kuuliaisuudestansa isäänsä tottelemaan; ettei hän seitsemänätoista vuotisena ymmärtänyt mitä tuumittiin, ettei hän rakastanut ketään kosioistansa, mutta myöskään ei ollut naimista vastaan hyvän nuoren miehen kanssa, että hän viimein havaitsi tilansa häpeällisyyden ja kukaties nyt vasta rakasti ensikerran. Hän oli murhettinut täytyessänsä häntä ihastuttaa, koska näki hänen kanssansa käyvän samoin kun toistenkin.

Vaan kuinka surkuteltava ja onnetoin hän oli! Eikö hän ansainnut autettaa? Hän olihan noiduttu ruhtinatar lohikäärmeen vallassa. Varmasti rakasti hän ensikerran, murheensa ja haluttomuutensa kuulemaan häntä olivat siis todistuksia, että hän rakasti Albertia.

Sentähden päätti hän olla hänelle uskollinen, ja koettaa saada häntä. Hän rakasti Selmaa ja — rakkaus kärsii kaikki — niin kaunis ja hyvä tyttö ansaitsee jonkun uhrin; miks'ei hän puolestansa taitaisi unhottaa isän huonoa huutoa?

Isänsä oli jo ostanut hänelle kartanon. Jos hän naisi hänen, niin pääsisi hän isänsä vallasta ja hänen huonon huutonsa piirikunnasta. Hän kirjoitti sentähden isällensä mitäkään salaamatta. Kohta ensimmäisenä postipäivänä sai hän vastauksen. Isä kirjoitti ettei hänellä hyvää naimista vastaan ollut mitään esteitä, ja kehoitti poikaansa jouduttamaan häitten kanssa. Ihastuksissansa isänsä suostumuksesta, ei Alberti aavistanut mitään pahaa, vaan matkusti takaisin herasyöningin kartanoon; kuitenkin päätti hän salata isänsä suostumuksen, nähdäksensä kuinka herasyöningi käyttäisi itseänsä.

Onneksi herasyöningi ei ollut kotona, kartanoon tullessansa; täti Gunild kuitenkin otti hänen vastaan suurella juhllaisuudella ja osoitti häntä Selman tykö, joka soitteli pianoansa.

Sävelet kuuli hän portaissa, jotka olivat katkonaiset, vallattomat ja valittavaiset.

Alberti tuli Selman havaitsematta aina hänen luoksensa ja sanoi iloisesti: "Selmani! ihastukseni!"

Selma hyppäsi äkisti seisoalle, ilo loisti silmistänsä hetken aikaa vakuutukseksi Albertin olevan terve-tullun, vaan sen jälkeen hän hyrähti itkemään. Hän vaipui istumaan, Alberti tarttui käteensä kuiskasten: "Kaikki on hyvin päättyvä; minä tiedän kaikki! rakkauteni unhoittaa kaikki, sovittaa kaikki; minä teidän sinun olevan viattoman!"

Selma katsahti ylös ihmetellen. "Minä rakastan sinua kaikesta sydämestäni, Selma, jätä kaikki haltuuni ja anna minulle lupauksesi."

Selma rauhoitettiin hänen lempeästä, vakaisesta katsannostansa, he puhuivat keskenänsä ystävällisesti. Albertin rakkaus oli arvellut oikein; alussa oli Selma ollut aivan lapsellinen ja ymmärtämätöin käsittämään mitä teki, hän oli tahtonut ihastuttaa ja oli täydesti luottanut isänsä viisauteen. Viimein oli hän äkisti selvästi havainnut mitä teki. Ensi silmäyksestä oli hän pitänyt Albertista, vaan päättänyt ettei häntä petettäisi. Hänellä oli ollut tuskallisia puheita isänsä kanssa, joka oli pakottanut häntä näyttämään ystävälliseksi ja rakastuneeksi Albertiin, vaan oli onnistunut varjella itseisyytensä.

Viimein sanoi hän: "Voitkos antaa anteeksi isälleni? — hän on nuoruudessaansa kärsinyt niin paljon köyhyyttä, että hän koventunut kaikkia muita tuntoja vastaan, paitsi ahneutta. Hän tahtoo kuitenkin ainoastaan onneani ja koota rikkautta minulle. Voitkos antaa hänelle anteeksi, niin minä rakastan sinua ijäti. — Mutta vanhempasi?" kysyi hän äkisti, "tuntevatko isäni pahan huudon?"

"Sitä älä sure; minä olen vapaa mies."

Samassa tuli isä sisään, loistava ilosta ja kohteliaisuudesta. Alberti esitteli anomuksensa ja pyysi puhutella häntä kahden-kesken.

Alberti ja Selma vaihettivat pikaisen silmäyksen ja molemmat menivät herasyöningin huoneeseen.

"Minä olen mielistelty naimis-anomuksestanne," sanoi hän, vaan harrastaen ainoastaan hänen onneansa, tarvitsee minun olla varova. Ei mitään ole niin tavallista, kun kihlausten rikkominen. Rakkaus on kun kevät, muutaman kuukauden kukoistus. Naimis-kauppa on liitto; minä olen lakinieikka ja teen kaikki laillisesti. Jos anomuksenne on totinen, niin ette suinkaan ole kirjallista liittoa vastaan."

"Miks'ei niin hyvin kohta antaa kuuluttaa."

"Kuuluttaa!" sanoi herasyöningi vähän hämmästyneenä, vaan lisäsi kohta: "Siihen en vielä ole valmis. Tyttäreni myötäjäiset vaativat vähintäkin puolen vuoden. Sitä iloista kihlaus-aikaa ei ole lyhennettävä, se on kuitenkin onnellisin. Vihkimisen kanssa tulevat murheet. Määrätkäämme molemmin-puolin kuusi kuukautta tästä lähin." — —

"Määrätkäämme vaan, minä suostun kaikkiin!" sanoi Alberti myöntävänä, "kuuden kuukauden kuluttua siis."

"Ja viiden tuhannen markan sakko sille, joka rikkoo kihlauksen," sanoi herasyöningi rehellisimmällä katsannolla.

"Minä suostun kaikkiin!" vastasi Alberti hymyilen.

Kirja tehtiin, allekirjoitettiin ja todistettiin samana päivänä kahdelta todistajalta.

Herasyöningi oli iloissansa ja hieroi valkoista käsiänsä. Hän luuli saaneensa uuden kalan onkeensa.

Alberti viipyi vielä viikon päivät ja oli olevanansa paratiisissa. Selma näytti päivä päivältä uusia rakastettavia tapoja. Kuitenkin oli hän vähän levotoin siitä, mitä Albertin vanhemmat sanoisivat kirjan tekemisestä.

Eräänä iltana istuivat molemmat rakastuneet tuuheassa lehti-majassa puheskellen tulevista asioista, Äkisti tuli herasyöningi vaalealla ja kamottavalla katsannolla huutaen Albertia, joka kohta kiiruhti häntä vastaan.

"Tässä on kirje H:n kaupunnista!" sanoi herasyöningi jättäen yhden Albertille.

Se oli isältänsä.

"Tässä on myöskin sanomia! katsokaat, herra hyvä!"

Alberti luuli hämmästyksellä isänsä lainan-antajat kutsuttavan kokoon ja että velat nousivat varojen ylitse. Hän liikutettiin kovin, sillä ei hän olisi tainnut aavistaakaan sitä.

"Minä olen hävyttömästi petetty!" sorahti herasyöningi.

"Onko teillä saamista isältäni?"

"No sakko hemmetissä!" ärisi herasyöningi.

"Minä en aikoo rikkoa kihlaustamme!" vastasi Alberti rauhallisesti.

"Mitä? Velautuneen miehen poika ei mahda pyytää tytärtäni!"

"Suokaat lukea isäni kirjeen!" sanoi Alberti astuen edemmäksi.

Albertin isä kirjoitti lohdutus-kirjeen, kehoittaen poikansa ei olemaan ala-kuloisen. Hän oli tosin antanut omaisuutensa velka miehille, vaan toivoi selvitä suostumuksella. Kaikki tunnustivat hänen tehneen rehellisesti, vaan vaipuneen odottamattomista kohtauksista; parin vuoden perästä toipuisi hän taas. Kuitenkin oli se kartano, joka pojan nimeen oli ostettu, annettava velka miehille, kosk'ei se vielä täydeksi ollut maksettu. Isä toivoi kuitenkin unden appensa antavan Selman äidin perinnön, joka toki olisi jotakin. "Olisinko," kirjoitti isä, "suostumukseni pyytäessäsi ollut varma itsestäni, niin en koskaan olisi suostunut yhteyteen mainitun kanssa, vaan kun ei minulla ole mitään sinulle antaa, niin ei minulla myöskään ole valtaa ylitsesi, vaan käsken sinun tehdä oman järkesi ja sydämesi jälkeen, vaikka tunnustan kamoovani herasyöningiä."

Alberti oli jo päättänyt. Hän rakasti Selmaa totisesti ja tahtoi pelastaa häntä isänsä vallasta. Hän ymmärsi nyt selvästi, että se rahaa ahnettava herasyöningi tahtois vielä enemmän koota tyttärellänsä. Alberti oli ollut maan-viljelys koulussa ulkomailla ja toivoi tulevansa toimeen nainunnakin maa-paikan vuokraamisella.

Hän palasi sentähden surutoinna herasyöningin luokse, joka käveli edes takaisin huoneessansa kädet

ristissä.

"Missä välikirjanne on?" kysyi hän korkeasti.

"Hyvässä korjussa," vastasi Alberti.

"Antakaat se minulle, niin saatte omanne."

"Minä en riko liittoani!"

"Mutta minä rikon! Eli olisitteko niin hävytöin, että käyttäisitte semmoista turhaa sääntöä? Sepä olisi kunnottomasti jopa roistomaisesti tehty!"

"Minä rakastan Selmaa, ja Selma minua."

"Rakastakoon! minä en siitä piittaa. Minä en salli enään minkäänlaista yhteyttä tyttäreni ja teidän välillä!"

"Saan siis viisi tuhatta markkaa," vastasi Alberti hymyillen.

"Herra!" ärähti herasyöningi, töpättäen jalkaansa permantoon.

"Hyvä appeni! olkaamme ystäviä, sillä minä olen taipumatoin, minun täytyy saada Selma vaimokseni, sillä hän tahtoo sitä itse. Kuitenkaan en taida väkisin vaatia häntä isällisettä luvatta, mutta haen oikeuden kautta niitä viittätuhatta markkaa ja sitten epäilemättä kaikki samallaiset entiset asiat tulevat ilmiin. Siitäpä sanomille kirjoittamista ja sitten sen raha keinon loppu."

"Minä maksan rahat paikalla! antakaat kirjanne!" herasyöningi pelkäsi, näette, sanomia kun kaikkikin, jotka pimeyttä rakastavat.

"Ne kuusi kuukautta eivät vielä ole kuluneet; miettikäämme asia kumminkin siksi."

Molemmat herrat erosivat sangen tyytymättöminä toinen toisillensa; herasyöningi, joka kuitenkin rakasti tytärtänsä, arveli asiaa, ja pelätessään melun nousevan, antoi viimein tyttärensä hallita, ja valmisti komeat häät Albertille ja Selmalle.

"Aivan niin," sanoi se varova kauppias, joka myös oli häissä, kuiskuttaen toiselle vieraille: *"joka kaivaa kuoppaa toiselle, lankee itse siihen."*

PAREMPI MYÖHÄÄNKIN KUN EI KOSKAAN.

Kaksi pientä, vaan lihavaa ja kestävävä hevoista vetivät eräänä syys-iltana, vähän auringon laskua ennen, keveätä ja kaunista matka-vaunua vasta-mäkeä Uudella-maalla, pari penikulmaa Helsingin kaupunnista. Vaunuissa, joittenka päällyys oli laskettu taakse, istui vanhamainen mies vaaleankeltaisessa suvi-puvussa ja valkoisella hatulla. Kasvonsa oli terävät, vaaleat ja ohut, katsantonsa kylmä ja synkkä, joka aina synkistyi synkistymistensä mitä enemmän lähenei metsää, jossa mäki oli, ja joka esti matkustavaisen näkö-alan tässä kauniissa paikassa. Paikka oli lehtimetsällä ja pienillä niittyloilla vaihetteleva, siniseen, tyvenään järveen pudottava rinta-maa, jonka rannalle oli rakettu sangen hupainen, keltaseksi maalattu ja viheriäisillä lihavasti kasvavilla hedelmä-puilla piiritetty asunto.

Paikkakunta oli matkustavaisellemme varsin tuntematon, hän oli outo täällä, ja liian ylpeä kyytti-pojalta kysymään paikan ja omaisuuden omistajan nimeä; sen ihana, hyvin viljelty, kaunis ja rauhallinen muoto veti silmänsä kuitenkin vastoi tahtoansa puoleensa, itseksensä hän ihmetteli kuka siellä asuisi, vaan oli, kun sanoimme, kopea sitä kysymään.

Pian näkö-alansa estettiin metsältä ja hän vaipui yhteen vaunuinsa nurkkaan, senkaltaisen tavalla, joka ei muusta lukua pidä, vaan kuinka hänen itse paras olisi; hän painoi silmänsä kiini, vaan se äsköinen näkö kuvaili kuitenkin mielessänsä.

Näin ajoivat vasta-mäkeä ja myötä-mäkeäkin siinä olevaan mutkukseen. Suomen maan-tiet käyvät mutkissa ja vinkuroissa, myötä- ja vasta-mäkeä — ja minkä vuoksi? Sitä ei kukaan enään taida tietää. Näyttää juurikun teitten ensimmäiset viittajat eivät olisi tainneet käydä suoraan enempää kun humalassa oleva mies.

Kyytti-poika ajoi huolettomasti, täyttä lentoa, ohjasi sivulle ja pysähti hevoiset yht'äkkiä, josta yksi pyörä särkyi, ja matkustavainen sai semmoisen kohtauksen, että pikimältäan lensi ulos vaunuista.

"Sinä peijakkaan lurjus!" räyskäsi hän vaunuista hypätesssänsä, "niinkö sinä ajat."

"Hää," vastasi poika, tarkastellessansa vaunua, "mielestäni ajoin taitavasti, koska juuri tässä sepän pajan edessä rikkoutui. Peijakas kumminkin, yksi pyörä on rikki."

Matkustavaisen täytyi itseksensä myöntää tämän totuuden, seppä kutsuttiin ja lupasi tunnin sisällä korjata mitä särkynyt oli.

Se kaunis paikka oli vielä, tapaturmankin tapauhtunutta, matkustavaisen mielessä, ja päätti, paremman ajan vietteen puutteessa, lähteä sitä katselemaan.

Meni kun menikin; vaan hänen sen toistamiseen nähdessänsä, vietteli sen someus hänen niin ihmeellisesti, että kävi aina sen lähellä pientä niini-puilla molemmin puolin istutettua tietä ja pysäsi asun-huoneen kartanolle.

Päivä oli juuri laskemaisillaan ja sen viimeiset säteet valaisivat huoneen akkuuaita, joista lempeä valo hänen silmiinsä paisti.

Ainoatakaan ihmistä ei näkynyt; kukkien ja pensain välissä, jotka mukavasti oli istutetut, hyppi muutamia lumi-valkoisia kyyhkyisiä, matkustavaisestamme ei ollenkaan olevinansakaan.

Veräjä oli avoinna, hänen oli mielestensä jano ja päätti astua sisään, saadaksensa lasin vettäkin.

Porstuan poikki käytyänsä, tuli hän pieneen saliin, kauniilla, vaan yksinkertaisella huonekalulla, vilkas, valoisa ja ruusulta hajahtava, joka oli akkunalla.

Täälläkään ei näkynyt ketään; vasemmalle kädelle oli ovi avoinna, huoneen perässä näkyi iso, kahden hengen vuode, makosalle valmistettu, hohtavan valkoisilla raideilla; kaikki odotti onnellista ja varallista pariskuntaa.

Äkisti kuuli hän kimeän lapsen äänen kajahtavan kammiosta. Sen ison vuoteen vieressä oli tosin pieni lapsen sänky, ehk'ei hän sitä nähnyt.

Lapsi rupesi selkeällä äänellä lukemaan ilta-siunaustansa; se ylpeä, vanha mies seisahti hämmästyneenä ja kuunteli; moneen vuoteen ei hän ollut kuullut mitään rukousta, eikä itsekään rukoillut, sillä hän oli niistä ihmisistä, jotka pitävät tarpeetonna vaivata Jumalaa toivomisillansa, koska mielestensä itsekään ne voivat tyydyttää.

Vaan kuinkapa hän niin kaikki unhoitti kuullellaksensa lasta? Heräsi sielussansa minkämoisia muistoja, ja tuntoja jotka kauvan tukahutettuina tahtoivat tulla ilmiin?

Lapsi luki liikutuksella, ehkä yksin, Isä meidän; ja sanoi viimein sydämellisellä totuudella: Jumala varjelkoon isää, äitiä, veljiä, *Setää Pietaria* ja kaikkia ihmisiä, luki sittemmin Herra siunatkoon ja näytti nukkuvan.

Sana Setä Pietari lapsen suusta kävi kun sähkö-leimaus sydämensä läpi, hänen oma nimensä oli Pietari ja hänellä oli veli, jota ei ollut nähnyt pariin-kymmeneen vuoteen, siksi että olivat riidassa keskenänsä. Kummastuneena pistäysi hän lepo-kammariin, katsellaksensa sitä pientä rukoilijaa, joka oli tyttö.

Hän makasi valkeisella vuoteellansa. Ilta-rusko valaisi pieniä, kauniita, kähärä-tukalla kaunistettuja kasvojansa, ja kätensä oli ristissä rinnan päällä.

Hetken aikaa katseli hän ihmetellen tyttöä, ja kau'an tukahdetut tunnot heräsivät äkkiä, vastoin tahtoansa synkeässä rinnassansa.

Hän oli mainio kauppias ja oli kolmen-kymmenen vuoden alituisen ja väsymättömän rahan etsinnällä koonnut tavaroita ja niin tullut isoon arvoon. Hän valliisi monen voimat ja tahdon, laivat seilasivat minne osotti ja monta löytyi, jotka hänen kultaansa kaupitsivat.

Oli hänkin ollut nainut, vaan taipumuksetta. Vaimonsa oli ottanut hänen, vanhemmiltansa rikkauten vuoksi vaadittuna. Häntä kohteli hän tylästi. Rakkautensakin tilassa sai hän kerran kovin kärsiä miehensä pahalla tuulella ollessa; tosin kyllä oli hän itse syypää, vaan rangaistiinkin rajusti; hän kuoli kovissa tuskissa jättäin hänen leskeksi ja lapsettomaksi.

Vaimonsa kuoltua ja ollessaan Viiden neljättä vanha, rakastui nuoreen, kauniiseen, köyhään tyttöön, ja pyysi häntä vaimoksensa, vaan hän vastasi rakastavansa veljeä.

Veljen nimi oli Kaarle, ja oli kymmentä vuotta häntä nuorempi. Tämä veljensä oli peräti toisesta luonnosta. Surutoin raha asioista ja rakastava lukua, oli hän velkauntunut ja oli uskottu kun hänellä oli sama nimi kun kauppiaille. Siitäpä oli syntynyt riita ja Pietari oli nimensä tähden maksanut veljensä velat ja antanut hänelle ylenkatseensa.

Kaarlen morsiamen yhtä kaikki pidettyänsä enemmän hänestä kun Pietarista, ei Pietari enempää veljeänsä auttanut, vaan julkaisi hänen tästä-lähin saavansa itse pitää huolta itsestänsä, eikä enään tulla näkyviinsä.

Kahteenkymmenteen vuoteen eivät veljet olleet tavanneet toinen toistansa ja Pietari ei koskaan tahtonut kuulla veljestänsä puhuttavan. Hän oli täydesti vakuutettu veljensä joutuneen kurjuuteen; alussa sanottiin hänen menneen Amerikkaan ja siellä kuolleen.

Siis ei ollut mahdollista tämän kauniin lapsen, joka makasi edessänsä, ja sen kauniin, soman ja hupaisen asunnon, olemaan kelvottoman veljensä; hän itse siis ei olisi se setä Pietari, jonka edestä lapsi niin sydämellisesti oli rukoillut. Ja luultavasti ei Kaarle olisi huolinut opettaa lastansa rukoilemaan setänsä edestä, joka hänen itsensä oli jättänyt hunninkoille, eikä vaimokaan, joka niin oli ylenkatsonut Pietarin, joka silloin jo oli rikas ja arvoisa, että oli pitänyt enemmän hurjasta ja velauntuneesta veljestänsä.

Äkisti sanoi ääni hänessä: "Ei löydy henkeäkään maan päällä, joka rukoilisi edestäsi. Kukaan ei surisi, jos onnettomuudet sinua kohtaisivat, kukaan ei veden pisaraa vuodattaisi haudallasi."

Ei, se nyt on selvä. Eivät ne kylmäsydämiset kauppiaat, jotka hänessä näkivät vaarallisen voittelijan, toivoisi hänelle onnea. Ei kukaan huonosti palkituista tehtäinsä työväestä, eli heidän nääntyneistä ja puoli alastomista lapsistansa rukoilisi edestänsä; eivätkäpä merimiehet sitä tekisi, jotka huonolla palkalla antauvat myrskyihin, omistajan vakaana hyöhemissä komean asuntonsa muurien sisällä levätessä; heillä oli kyllä ajattelemista omasta pelastuksestansa, kun alati näkivät itsensä piiritettyinä rannattomalta, pohjattomalta vedeltä. Ketään ei hän erittäin suositellut, kenestäkään ei hän huolinut; tosin kyllä oli hän kopeudesta antanut yhteisiin laupeuden laitoksiin, vaan ei kukaan erittäin kiittänyt häntä siitä.

Ja mitä hyötyä siitä-kai olisi? sanoi se pimiä henki rinnassansa; mies, joka itse on onnensa ohjannut, ei kaipaa raukkojen eikä lasten esi-rukouksia.

Vaan sydämesi, sanoi edellinen ääni, on varsin yksin maailmassa, kaikkein kaltaistesi yhteydestä suljettuna, ilman yhtäkään hellää yhdistys-sidettä. Kukaan ei ota osaa onneesi, kukaan ei kaipaa sinua kuoltuasi, sinä haudataan yhtä mieluisasti, kun joku peto, joka aina vaan on muilta ottanut eikä koskaan kenellekään antanut. Mitä veljeäsi autit, autit itse vuoksesi ylpeydestä, myrkyttäin antimesi katkerilla soimauksilla ja vihalla. Luuletko alati onnen sinua noudattavan? Sinäkö yksinään olet onnesi perustanut ja ohjannut? Saitko voimia ja apua ylhäältä ainoastaan itse tähtesi? Oletko sinä, joka et ketään rakasta, etkä ikinä ole antajaa kiittänyt, yksinään niin suuren armon ansainnut? Etkö itse tarvitse rukoilla? Etkö tarvitse esi-rukouksia? Eikö sentän Hän, jolla kaikki on ja joka kaikki voi, hyväksy ja kuule lapsen rukousta, ja eikö senkaltaisen viattoman olennon onni ole hänelle enemmästä arvosta, kun vanhan syntisen, joka jo on kylliksi saanut? Jakailleeko Hän lahjojansa ainoastaan vaan yksinäisten vuoksi? Eikö kernaammin koko ihmis-sukukunnan vuoksi, kaikkein vuoksi, joita Hän rakastaa? Eikö olisi parempi olla rakkauden siteillä yhdistettynä kaikkein kanssa? Kuka tavarasi perii kuollessasi? Sinulla ei ole enään sukulaisiakaan, kumminkaan ei tiettyjä, jotka sinua rakastaisivat?

Äkisti aukasi tyttö isot, kirikkaat silmänsä ja katseli häntä vähän ihmetellen.

"Ah," ajatteli hän, "jos tuo lapsi olisi minun, niin tottakin se rukoilisi edestäni. Olisi suloista tietäkin edestänsä rukoiltavan, ehk'eivät mitään vaikuttaisikaan. Onko maan päällä mikään haju ihanampi, kun rakastavan, viattoman sielun esi-rukous?"

Väkevästi sisälliseltä vaikutukselta pakoitettuna, kumarsi hän alas ja suuteli lasta otsaan. Se hymyili ystävällisesti hänelle, eikä näyttänyt hämmästyneeltä eli ujostelevalta.

"Mikä sinun nimesi on, kultaseni?" kysyi hän niin lempeästi, kun karkea äänensä taipui.

"Pietaritar, setä Pietarin nimen mukaan," vastasi lapsi viisaalla katsannolla.

"Kuka setä Pietari on?"

"En ole koskaan nähnyt häntä; hän asuu niin kaukana, vaan isä ja äiti ovat sanoneet hänen olevan niin hyvän ja minä rukoilen edestänsä joka ilta ja aamu ja olen tuleva niin kiltiksi, että setä saa kunniaa minusta."

"Mikä isäsi nimi on?" kysyi kauppias hämärällä toivolla ja tuntein ensimmäiset sovinnon tunnot veljeensä kohtaan, jota hän niin monta vuotta oli vihannut.

"Uutinen", vastasi lapsi.

Se oli outo nimi, eikä hän tiennyt olevansa missäkään yhdistyksessä Uutisen kanssa.

Se hämärä toivo, että veli vielä olisi hengissä ja varoissansa, raukeni kohta. Vaan vaikka lapsi olikin vieraan, hyväksyi hän kuitenkin sitä. Vaan eipä ollut voimissansa, ehkä kuinka rikas hän oli, voittaaksensa lasta, sillä mitä se lapsi tarvitsee, jolla on hyvät vanhemmat? Tosin kyllä lahjolla saatte silmänräpäykseksi voittaa lapsen, vaan kuka muu, kun vanhemmat, voittavat lapsen sydäntä rukoilemaan edestänsä?

Kuitenkin tahtoi hän välttämättömästi antaa jotakin lapselle; se katseli ihmetellen kallis-kivistä sormusta, joka oli sormessansa.

"Pidätkö sormuksesta?" kysyi hän.

"Se kiiltää kun äitini silmät minua katsellessansa."

"Tulisitkos iloiseksi, jos saisit sormukseni?"

"Tulisin niin iloiseksi!"

"Mitä sillä tekisit?"

"Antaisin äidilleni."

Kauppias otti sormuksen sormestansa, antoi sen lapselle, ja tunki ensi kerran elämässsä antamisen ilon, nähdessänsä lapsen silmäin loistavan ilosta.

"Talleta se nyt hyvin vaan, siksi kun äitisi tukee kotiin," sanoi hän, suuteli lasta toistamiseen ja meni pois ketään kohtaamatta, samoinkun tullutkin oli.

Janonsa oli sammunut, vaan toinen syvempi sisällinen jano oli sen siaan ilmestynyt.

Särkyneen vaunun pyörän oli tämä taitava seppä korjannut, ja hän matkusti kotiinsa, vaan se loukkaus, jonka sydämensä oli saanut, ei niin pian parantunut.

Muisto tästä vanhempainsa, sisaruksiensa, setänsä Pietarin ja kaikkein ihmisten edestä rukoilevasta lapsesta osotti hänelle juurikun kaukaisen hämärän rakastavain sieluin näkymättömästä yhteydestä, jotka yhteisesti rukoilivat samaa Isää, joka rakastaa heitä kaikkia samalla ijankaikkisella rakkaudellansa. Tähän onnelliseen yhteyteen ei hän kuulunut, hän oli siitä suljettuna ja yksin, sillä ei kukaan häntä rakastanut, ei kukaan edestänsä rukoillut.

Hän tunki sen aina syvemmältä ja syvemmältä, ja olisi antanut paljon, jos olisi itse ollut se setä Pietari, jonka edestä se hurskas lapsi rukoili.

Jospa tähän asti oli onnistunutkin aikeissansa, niin ei se ketään muuta ilahuttanut, ja ilo, jossa ei kukaan osaa ota, ei ole mikään ilo, niin syvä on ihmisen tarve kaltaistensa hellyydestä. Leski-asuntonsa, joka oli iso ja somea, näkyi hänelle tyhjältä ja kolkalta; kukaan ei ottanut häntä helleydellä vastaan, kotiin tullessansa kukaan ei syntymä-päivinänsä kanssansa iloinnut, kukaan ei kohdellut häntä kiitollisella, ihastuneella katsannolla, kenellekään ei hän osottanut isällisyyttä. Kaikki katselivat häntä joko kylmästi, ahneudella eli peläten.

Tähän asti oli, päätti hän, kaikki omasta viisaudestansa ja yrityksestensä onnistunut; vaan onnistuisiko tästä-lähinkin? Vahingoita saattaa tapahtua, joita ei mikään vakuutus-kunta voi varjella, vaaroja väijyy yksinäistä ihmistä, joka on ystävittä ja Jumalatta, joka taholla, ja ukkoinen taitaa vahingoittaa selkeimmältäkin taivaalta. Hän oli viiden kuudetta vanha ja rupesi jo tuntemaan tämän ijän vaivoja, elämän huvitukset eivät enään olleet hänelle mistään arvosta, rahakin oli jo valtansa ylitsensä kadottanut, sillä rahalla ei hän voinut saada takaisin elämänsä voimia, jotka päivä päivältä vähentyivät, ei täyttää sitä tyhjyyttä ja kaipausta, jota sielunsa vaiteloi. Koska se oli loppuva? Haudassa, johon oli laskettava typi tyhjänä.

Mihinkä sielunsa viimeinkin joutuisi? Tunteuttomaan maailmaan, jossa hän ei kohtaisi yhtäkään ystävää, vaan heikkoja, joita hän oli sortanut, köyhiä, joilta hän oli viimeisenki roponsa ryöstänyt, raukkoja, joittenka hän huolimatta oli antanut kurjuudessaansa kuolla ja oman tylysti kohdellun vaimonsa. Ja vaikkapa kaikki tuo annetaiskin anteeksi, niin ei kuitenkaan yhtään rakkaallista, kiitollista sydäntä kohtaisi ja piiritäisi häntä, ei hänellä olisi yhtäkään iloista muistoa maasta, hän olisi siellä

varsin yksinään, ja vielä enemmän kamottu, siksi ettei kukaan häntä siellä tarvitse; hän olisi *köyhä*, joka häneltä oli kauhinta mitä olla taisi, häneltä, joka ainoastaan oli koonnut maallisia tavaroita vaan ei mitään, jotka häntä seuraisivat toiseen maailmaan, ei kaltaistensa rakkautta ja kiitollisuutta.

Viimein näytti se rukoileva lapsi ainoaksi väli-kappaleeksi, jonka kautta hän taitaisi yhdistettää rakastavain sydänten näkymättömään yhteyteen, jotka lepäävät kaikkivaltiaan rakkaudessa, jos nimittäin voitaisi lapsen mielyisyyden ja esi-rukoukset.

Kuinka se tapahtuisi oli hänelle vielä tietämätöntä, vaan ihmeellinen halu veti häntä lapsen tykö, ehkä turhaan koetti tukahuttaa sitä. Järkensä veti monta mutkaa sitä vastaan, vaan levottomuus ja taipumus tulivat liian voimallisiksi; hän päätti jälleen etsiä ja tehdä tuttavuutta lapsen vanhempain kanssa, jotka tosin olivat hyviä ihmisiä.

Koko vuoden näin mietittyänsä, istui hän eräänä päivänä vaunuihinsa ja lähti Uudelle-maalle.

Se kaunis kartano oli kaltaisensa; hän astui vaunuistansa veräjällä, kaikki näkyi samalta kun viime vuonnakin samaan aikaan, paitsi että enemmän kukkia kasvoi asunnon vieressä ja ilma oli täytetty hyvillä hajuilla.

Se pieni tyttö oli myöskin ulkona; piiritettynä kyyhkyisiltä juoksi kukkas-tarhassa pienen valkoisen koiran kanssa.

Hän pysäsi ja katseli ihmetellen vierasta.

"Tunnetkos minua vielä?" kysyi hän liikutettuna lapsen suloisesta hymyilemisestä ja katsannosta.

"En! vaan terve-tultu sen vuoksi," sanoi hän ja antoi vieraan tarttua käteensä.

"Rukoiletkos vielä setä Pietarin edestä?"

"Rukoilen häntä!"

"Oletkos nähnyt häntä vielä?"

"En! vaan olen ruvennut rukoilemaan, että kohdakkoin tulisi, saadakseni nähdä häntä."

"Etkös joskus unhota rukoilla setä Pietarin edestä?"

"En, vaan jospa uuhottaisinkin, muistuttaisivat isä ja äiti kohta siitä."

Samassa näkyi kaksi ihmistä portailla, keski-ikäinen mies, verevällä, hyvän-tahtoisella ja iloisella katsannolla, ja yksinkertaisesti vaatetettu vaimo, vielä kaunis ja jalolla käytöksellä.

Nämät katselivat kummastellen vierasta joka puhutteli lastansa setä Pietarista.

"Oletteko Uutisen herrasväki?" kysyi kauppias kohteliaasti.

"Olemme, olkaat hyvä ja astukaat sisään," sanoivat molemmat ystävällisesti.

Kauppias astui samaan pieneen hupaiseen saliin, ja istui hänelle asetetulle tuolille; vielä hän epäili, kuinka tulonsa puhdistaisi, kun tyttö vilkkaasti tuli sisään huutaen:

"Isä, äiti, tämä on se hyvä herra, joka viime vuonna sormuksen minulle antoi!"

Nyt tuttavuus pian syntyi, kauppias kertoi kohtaauksensa; vanhemmat juttelivat sinä iltana olleensa naapurissa jättäen nuorimman tyttärensä palkka-piialta hoidettavaksi, joka vaan pikimältään oli jättänyt hänen. Ensin olivat pelästyneet lapsen vaarasta, vieraan ihmisen ketään kohtaamatta tullessa asuntoon, ja sitten ihmetelleet sormusta, ja kiittäneet Jumalaa, joka ei ainoastaan varjellut lapsensa pahoista ihmisistä, vaan lähettänyt hyvän vieraan lapselle.

Viimein kysyi kauppias, kuka se onnellinen setä oli, jonka edestä pieni Pietaritar aina rukoili, ehk'ei ollut häntä nähnytkään.

Mies ja vaimo katselivat hetken aikaa toinen toisiansa, tietämättä mitä vastaisivat, joka vaiti olo vähän kauppiastamme kummastutti.

Viimein sanoi mies kuitenkin: "luonnollisesti se on veljeni, vaan olemme monta vuotta olleet valta-mereltä eroitettut. Kuitenkin on hän perustanut onneni; häntä minun tulee kiittää nykyisestä vapaasta tilastani."

Sepä kauppiasta pisti syvältä sydämeen; hän tiesi — armottomasti ajaneen veljensä tykönsä, ilman mitäkään avutta.

"Minulla myöskin oli veli," sanoi hän synkällä katsannolla, "vaan hän on minulta kuollut; minulla ei ole sukulaisia, olen leski, lapsetoin ja yksinäinen."

Mies ja vaimo katselivat toisiansa ja lastansa, he tunsivat vertaillen itsiänsä vieraan kanssa onnellisiksi, etenkin nähdessänsä kuinka surullisella katsannolla hän tämän tunnusti.

Viimein sanoi kauppias: "jos veljeni Kaarle sentään vielä eläisi, ja hänellä olisi lapsia, niin minäkin olisin setä Pietari, sillä nimeni on Pietari K."

Aviopuolisoin kuultuansa tämän nimen, hyppäsivät yht'aikaa seisolle, hämmästyneinä ja vaaleina.

"Sinäpä siis setä Pietari oletkin," sanoi Pietaritar, kiipeisi syliinsä ja halasi häntä.

Tämä vanha kauppias suuteli lasta ja katsoi aviopuolisoita ensikerran neljänkymmenen vuoden sisällä vedet silmissä. Ne olivat katumuksen ja rakkauden totisia ja suloisia kyyneleitä.

"Onko se mahdollista?" kysyi hän.

"On," vastasi Kaarle, "minulla on ollut sama nimi."

Veljekset tunsivat toinen toisensa, syleilivät sanaakaan lausumatta ja se ennen hylätty kosija sai ensikerran likistää veljen-vaimonsa rintaansa vastaan.

Vanhus tuntuikse entistä onnellisemmaksi ja nöyremmäksi, havaitessansa heidän, ehkä hylätyt, rakastavan häntä ja opettaneen lapsiansa rakastamaan ja rukoilemaan edestänsä. Hän ei siis enään ollut yksinänsä eikä kaikilta kamottu.

Kaarle kertoi nuoren vaimonsa kanssa muuttauneen Amerikkaan ja siellä hiellä ja monella vaivalla koonneen vähän omaisuutta ja kaksi vuotta sitten palanneen koto-maahansa, jossa oli ostanut tämän pienen omaisuuden, jossa asui.

"Miksikä nimeäsi muutit?" kysyi Pietari.

"En ollut enään kelvollinen kantamaan nimeäsi, minä olin väärin-käyttänyt sen. Tarve vaati minun ahkerammaksi, jalo-miielisyydellä maksettuasi ne velat jotka huikentelevaisuudellani, luottaen sinuun, olin saattanut minulleni, olin vapaa alkamaan uudestaan. Rangaisten minua ylenkatseellasi, jonka todella olin ansainnut, saatit minun ajattelemaan oloani, ja minä päätin tulla uudeksi mieheksi ja kutsuin itseni siis Uutiseksi, että olisi minulla oma nimi ja etten ikinä olisi sinulle häpeeksi, jollen onnistuisikaan. Jumalan avulla onnistuin sentään."

"Miks'et hakenut minua kohta kotiin tultuasi, koska sen olisit voinut tehdä kunnialla?"

"Suo anteeksi veljeni! minä pelkäsin sinua, minä pelkäsin sinun luulevani olevan sinulle haitaksi. Nyt olet sattumuksesta eli Jumalan sallimasta tullut tyköni, nyt näen sinun omistavan minun veljeksesi," nyt en enään pelkää sinua."

"Entäs sinä," kysyi hän vaimolta, "kamoksutko sinä minua vielä?"

"En häntä, minä olen aina pitänyt mieheni veljen suuressa arvossa; ehkä sydämeni valitsi Kaarlen, olen aina kunnioittanut Pietaria. Vaimo rakastaa ainoastaan yhtä miestä, vaan ei hän kamoksu sitä, joka on häntä vaimoksensa pyytänyt," lisäsi hän hymy-huulin.

"Minä kadehdin vielä veljeäni, vaan olen niin ihastunut jälleen nähdessäni teidät, etten siitä mitään mielikarvautta tunne. Vaan jonkun palkkion siitä tahdon; kosk'en saanut äitiä vaimokseni, tahdon tyttären lapsekseni; minä teen hänen perillisekseni. Kaikki mitä minulla on, on oleva Pietarittaren, joka on rukoillut edestäni, ja saanut nimensä minun nimestäni. Tule tänne Pietaritar!"

Lapsi juoksi syliinsä ja leikitteli harmain hiustensa kanssa.

"Kuules nyt, sinä saat kaikki mitä vaan tahdot, niinkau'an kun elän, ja kuoltuani saat kaikki mitä minulta jää, vaan rukoile aina Jumalaa joka päivä edestäni. Teetkös sen Pietaritar? Näet itse rukouksesi kuultavan. Sinä olet rukoillut Jumalaa lähettämään setä Pietaria tänne; tässä minä nyt olen! Rukoiletkos edestäni?"

"Rukoilen, setä Pietari; vaan minä saan tienmä jakailla veljilleni mitä setä antaa, sillä muutoin ei ole lystiä," sanoi se kahdeksan vuotinen tytär. "Vanhemmat veljeni jakailevat aina minullekin mitä saavat ja hekin ovat rukoilleet edestänne, setä. Äiti sanoo, että sisaruksien pitää rakastamaan toisiansa, ja olla

onnessa ja onnettomuudessa pysyväiset."

"Niinkuin itse tahdot," vastasi kauppias liikutettuna ja kovuuttansa veljiänsä vastaan katuvaisena. "Sinulla on oikein, totuus on lasten suussa."

Niinpä tarjoi hän käsiänsä vanhemmille ja sanoi:

"Tästä-lähin olemme kaikki kun yhtä; eromme on ollut pitkä; vaan tämä kohta on iloni ja *parempi myöhäänki, kun ei koskaan.*"

End of Project Gutenberg's Kertoelmia, by Julius Axel Kiellman-Göransson

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK KERTOELMIA ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase "Project Gutenberg"), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. "Project Gutenberg" is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation ("the Foundation" or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You

can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.

- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you ‘AS-IS’, WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™’s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.